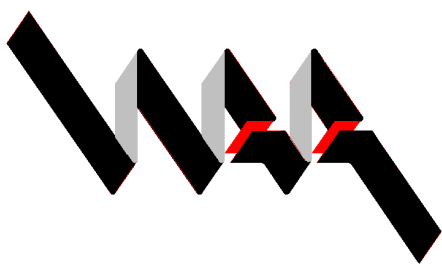

Voorjaarsnota 2024 (Primaire begroting 2025) Gemeenschappelijke Regeling WAA

Werkvoorzieningschap
Aanvullende
Arbeid **V**enlo e.o.

Venlo, 20 maart 2024

Inhoudsopgave

Bericht van het Dagelijks Bestuur	3
1. Inleiding	3
2. Doelstelling WAA	4
3. Beleidsvisie van het bestuur	4
4. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling	6
5. Koers en bedrijfsvoering van WAA Venlo e.o.	6
5.1. Algemeen	6
5.2. Wet Open Overheid	7
5.3. Uitvoering WSW c.a.	7
5.4. Bijzondere omstandigheden	8
6. Ontwikkeling (WSW-) bezetting c.a.	9
6.1. Algemeen	9
6.2. WSW-bezetting voor 2025 totaal en per deelnemende gemeente	10
7. Economische verwachtingen in het algemeen voor 2024 en verder	11
8. Ontwikkelingen binnen het sociale domein voor gesubsidieerde arbeid overall	12
8.1. Beleidsmatige ontwikkelingen	12
8.2. Ontwikkelingen ten aanzien van de reguliere rijksbijdrage WSW	13
9. Bestuurlijke ontwikkelingen rondom de uitvoering van de WSW door WAA	14
Financiële samenvatting	15
Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid	15
Voorstel tot vaststelling van de begroting	17
Begroting	18
Programmaverantwoording	18
Programma Sociale werkvoorziening	18
1. Algemeen	18
2. Sociaal beleid	19
3. Financieel beleid	19
4. Uitgangspunten voor de jaarbegroting en meerjarenbegroting	20
Overige paragrafen	24
1. Weerstandvermogen en risicobeheersing	24
2. Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing	24
2.1 Risico's voor Schap als publiekrechtelijke organisatie	24
2.2 Risico's in de uitvoering van de Wsw	27
3. Onderhoud kapitaalgoederen	27
4. Financiering	28
5. Verbonden partijen	31
6. Lokale heffingen	31
7. Grondbeleid	31
Overzicht van baten en lasten begroting 2024	33
Overzicht van baten en lasten	35
Kasstroomoverzicht	36
Toelichting op de programmabegroting	37
Taakvelden	40

Bericht van het Dagelijks Bestuur

1. Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de primaire begroting 2025 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid Venlo en omstreken (hierna te noemen WAA of Schap). Deze begroting is opgemaakt conform de vanaf 2005 verplichte verslaggevingsvoorschriften voor een Gemeenschappelijke Regeling (BBV).

Deze primaire begroting 2025 is, in lijn met de begrotingen vanaf 2015, naast de algemene uitgangspunten van de in 2015 ingevoerde Participatiewet, onveranderd qua visie en missie. De bestuurlijke uitgangspunten zijn opgesteld in lijn met de nog steeds van toepassing en actueel zijnde strategische koers van het Schap zoals die in 2014 is verwoord en vastgelegd in de documenten "Samen Groeien" en in het verlengde hiervan het strategische koersdocument "Samen Anders!".

Omdat de WSW vanaf 2015 geen instroom meer kent, bevindt WAA zich vanaf 2015 al in een permanente krimpsituatie. Een situatie die vanaf 2018 verder is versneld doordat het Schap WAA Venlo e.o. (en in haar verlengde WAA groep nv) vanaf 1-1-2018 niet meer financieel of inhoudelijk verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Wsw resp. het materiële werkgeverschap voor het beschutte deel van de Wsw-doelgroep. Het Schap fungeert nog slechts als formele werkgever en basis HRM/payroll dienstverlener voor dit deel van de WSW doelgroep.

De krimpsituatie is zonder maatregelen vanzelfsprekend meer en meer een issue voor de toekomst van WAA. Door de verder gaande en zelfs jaarlijks versnelde krimp als gevolg van meer uitstroom dan verwacht, reduceert namelijk jaarlijks het draagvlak onder de organisatie. Going concern en zonder maatregelen, zou het verlies aan economy of scale jaarlijks meer en meer in de financiële maar ook operationele resultaten zichtbaar worden. WAA en haar gemeenten zijn derhalve al vanaf 2016 aan de slag om een te grote afbouw van de organisatie en nieuwe toekomstige (hoge) frictiekosten te voorkomen. Dit om enerzijds de kwalitatieve dienstverlening voor de Wsw ook voor komende jaren te kunnen waarborgen en te blijven voldoen aan alle (wettelijke) eisen die de wet stelt aan de uitvoering Wsw, maar ook om de mogelijkheden die WAA nu biedt voor haar én ook mogelijk straks andere doelgroepen, die nu nog deels aan de kant staan, voor de gemeenten te behouden en aan de maat te houden. Een proces met vallen en opstaan dat met het in 2020 opgestarte laatste project hiervoor zijnde "Samen Verder!" geresulteerd heeft in een geheel nieuwe organisatorische setting en nieuwe bestuurlijke afspraken voor de uitvoering van de Wsw vanaf 1-1-2023.

Gewijzigde bestuurlijke structuur t.b.v. uitvoering Wsw vanaf 2023 ("Samen Verder!")

Het Schap was en blijft ook vanaf 2023 voor, door en namens haar deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor regie en toezicht op en het vorm en inhoud geven aan de uitvoering van de Wsw. Het Schap heeft de concrete begeleiding en plaatsing van haar Wsw medewerkers vanaf 1-1-2023 tot en met ultimo 2032 onveranderd volledig neergelegd bij WAA groep nv. WAA groep nv zal blijven fungeren als een zelfstandige uitvoeringsorganisatie maar vanaf 1-1-2023 onder de vlag van de gemeente Venlo. Primair aldaar nog steeds verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wsw maar op termijn ook voor andere personen passende binnen de doelgroep uit de Participatiewet.

Al met al is er vanaf 2023 sprake van een gewijzigde bestuurlijke en operationele structuur voor de uitvoering van de Wsw. Om een vergelijking tussen de resultaten voor en na 2023 passend te maken, zijn daar waar noodzakelijk vergelijkende cijfers uit voorgaande jaren aangepast naar de nieuwe setting.

In de setting vanaf 2023 blijft het huidige samenwerkingsverband in het Schap voor de uitvoering van de Wsw in het gebied Venlo en omstreken behouden voor de deelnemende gemeenten en blijft er sprake van gezamenlijk regie, aansturing en toezicht voor de Wsw. Tevens wordt zo de eerder beoogde integratie van Wsw en overige doelgroepen in de participatiewet bij de gemeente Venlo

vorm en inhoud gegeven én is er een duurzame oplossing voor het ceterus paribus bij WAA groep nv oplopende negatieve economy of scale effect in de uitvoering van sec de Wsw.

Het concreet vorm en inhoud geven aan de integratie van WAA Groep nv met het sociale domein van de Gemeente Venlo én van meerdere en bredere doelgroepen uit de Participatiewet plaatsen in een zo regulier mogelijke werkomgeving, is binnen WAA Groep nv een proces dat vanaf 2023 steeds meer en meer wordt opgepakt. Ook in 2025 is en blijft dit een majeur thema aldaar. Dit proces is niet direct maar natuurlijk wel indirect van groot belang voor het Schap, omdat hiermede een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de continuïteit van WAA groep nv als Wsw uitvoeringspartner. Hiermee wordt een volgende stap gezet naar een nieuwe toekomst voor het Schap en WAA groep nv, met de nodige nieuwe uitdagingen. Maar ook een proces dat zowel het Schap, WAA Groep nv en haar betrokken gemeenten onveranderd met verve en met vertrouwen verder oppakken! Steeds met oog en oor voor en ook mét de mensen die op haar overall zijn aangewezen voor een passende werkplek.

2. Doelstelling WAA

De doelstelling van WAA was, is en blijft het - voor en namens de deelnemende gemeenten - als Gemeenschappelijke Regeling uitvoering geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Participatiewet onderdeel Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) voor de in WAA deelnemende gemeenten Beesel, Bergen en Venlo tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

3. Beleidsvisie van het bestuur

Vanaf 2008 is het beleid van zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv primair gericht op het realiseren van passende arbeid in een zo veel als mogelijke reguliere arbeidsomgeving voor alle personen die via de WSW op haar zijn aangewezen. Dit beleid is vanuit het going concern uitgangspunt ook in 2025 en verder onveranderd van toepassing.

Het Schap dient haar maatschappelijke doelstelling te realiseren met inachtneming van en in overeenstemming met belangrijke strategische (maatschappelijk aanvaarde) uitgangspunten zoals rechtmatigheid, doelmatigheid en integer handelen. Zij legt op transparante wijze verantwoording af over het door haar gevoerde beleid en de resultaten hiervan. Zoals gebruikelijk wordt het strategisch beleid van WAA periodiek in een review door het management, het Bestuur en de Raad van Commissarissen afgezet tegen de nieuwste ontwikkelingen en herijkt.

In lijn met het vigerende beleid en met inachtneming van de geactualiseerde uitgangspunten en kaders is onderstaande visie en missie onveranderd van kracht en vastgesteld voor WAA:

- **Missie: Samen verbinden wij mensen. WAA, en in haar verlengde WAA groep als uitvoeringsorganisatie voor de Wsw, voegt waarde toe aan haar opdrachtgevers door de inzet van SW-medewerkers.**
- **Visie: WAA groep is namens het Schap dé professionele organisator van duurzaam werk voor SW-medewerkers bij reguliere bedrijven in de regio Noord-Limburg.**

Visie en missie moeten leiden tot een uitvoering van de Wsw waarin onderstaande strategische onderwerpen centraal staan en ook vanaf 2024 blijven staan:

- realiseert voor haar SW-medewerkers duurzame plaatsingen in groepen bij regionale profit en non- en not for profit organisaties en opdrachtgevers;
- ambieert samen met haar Sw-medewerkers ontplooiing gericht op maximale loonwaarde;
- de uitvoeringsorganisatie is een proces- en resultaatgerichte organisatie waarin medewerkers ervoor gaan om duurzaam te werken en waar met plezier samengewerkt wordt.

De strategische koers is verder vertaald in onderstaande door het Bestuur vastgestelde strategische uitgangspunten en beleidslijnen:

1. voor de bepaling van de strategische beleidskeuzes van WAA is de uitvoering van de Participatiewet –zowel op regionaal als op lokaal niveau- maatgevend. Het Werkgevers Servicepunt (WSP), bestuurd vanuit het Werkbedrijf en de in het WSP samenwerkende partners, is in deze strategie vanuit (semi-)overheidszijde als netwerkorganisatie regionaal

ondersteunend naar afnemers en bedrijven en ondersteunend voor de uitvoeringsorganisaties zoals WAA t.a.v. het verbinden in de arbeidsmarkt voor alle regionale brede Participatiewet-vraagstukken van vraag- en aanbod voor gesubsidieerde arbeid;

2. Alle SW-medewerkers blijven formeel in dienst bij het Schap WAA. De rechten en plichten van de huidige SW-medewerkers blijven gehandhaafd.
3. De verantwoordelijkheid voor zowel de regie als uitvoering voor het beschutte deel van de Wsw is per 1 januari 2018 geheel in handen van de deelnemende gemeenten zelf. Zij zijn vanaf die datum zelf verantwoordelijk voor zowel het materieel werkgeverschap voor deze Wsw groep als het aanbod van werkplekken net als het plaatsen van SW-medewerkers uit de Beschutte Wsw groep alwaar zij (financieel) verantwoordelijk voor zijn onder de Wsw. Het gaat dan om zgn. 'beschut werk' en dan meer specifiek om SW-medewerkers met een loonwaarde van maximaal 30% van minimumloon. De gemeenten kunnen zelf werkplekken organiseren of deze inkopen bij andere organisaties. WAA groep nv treedt vanaf 1 januari 2018 maar ook na 2022 onveranderd voor deze groep als pay-roller/HR-dienstverlener op. De WAA groep vraagt voor deze vorm van dienstverlening t.b.v. de Beschutte Groep Wsw aan de gemeente een marktconform tarief.
4. De verantwoordelijkheid voor zowel de regie als uitvoering voor het Niet beschutte deel van de Wsw was tot en met 31-12-2022 geheel in handen van WAA groep nv. Zij is tot en met die datum zelf verantwoordelijk voor zowel het materieel werkgeverschap in zijn geheel voor deze Wsw groep als voor aanbod van passende werkplekken aan SW-medewerkers uit de Niet Beschutte Wsw groep alwaar zij (financieel) verantwoordelijk voor is onder de Wsw. Het gaat dan om zgn. 'Niet beschut werk' en dan meer specifiek om SW-medewerkers met een loonwaarde van minimaal 30% van minimumloon of hoger. WAA groep nv kan zelf werkplekken organiseren of deze inkopen bij andere organisaties;
5. De verantwoordelijkheid om *operationeel uitvoering* (van intake en begeleiding tot en met plaatsing) te geven aan de uitvoering van de Wsw voor het niet-beschutte deel van de Wsw, ligt vanaf 1 januari 2023 en tot en met 2032 geheel in handen van WAA groep nv als enige contractpartij en maatschappelijk partner hiervoor van het Schap. WAA groep nv was en blijft primair verantwoordelijk voor zowel het voeren van inhoudelijk werkgeverschap voor deze Wsw groep als voor kwalitatief en kwantitatief voldoende aanbod van passende werkplekken aan SW-medewerkers uit de Niet-Beschutte Wsw groep. WAA groep nv is vanaf 1-1-2023 (financieel) verantwoordelijk voor de volledige exploitatie resp. alle kosten en baten die samenhangen met het begeleiden en plaatsen van deze Wsw- medewerkers conform de door deelnemende gemeente, het schap en Wsw-wetgeving gestelde eisen. Het gaat dan om zgn. 'niet-beschut werk' en dan meer specifiek om SW-medewerkers met een loonwaarde van minimaal 30% en maximaal 80% van minimumloon. WAA groep nv kan zelf werkplekken organiseren of deze inkopen bij andere organisaties.
6. De deelnemende gemeenten zijn op basis van de bestuurlijke afspraken uit Samen Verder! vanaf 1-1-2023 ook verantwoordelijk voor het zgn. subsidieresultaat Wsw niet Beschutte groep en daarmee dan direct zelf (financieel) volledig verantwoordelijk voor alle wettelijke (werkgevers)lasten die voortkomen uit het uitvoering geven aan de wettelijke taak zijnde het bieden van formeel werkgeverschap resp. een arbeidsovereenkomst Wsw voor dan ook de doelgroep Niet beschutte Wsw- medewerkers.

Vanuit financieel perspectief is hierbij nog van belang aan te geven dat, omdat vanaf 1 januari 2018 de deelnemende gemeenten in financiële zin volledig zelf verantwoordelijk zijn voor de Beschutte groep Wsw medewerkers en WAA nog sec aan de lat stond voor het zgn. Niet Beschutte deel, de verdeelsleutel voor de gemeentelijke tekortfinanciering van WAA is aangepast. Van 2018 tot en met 2022 is in deze verdeelsleutel alleen met het aantal niet-beschutte medewerkers gerekend. In verband met de Bestuurlijke, inhoudelijke en organisatorische veranderingen per 1-1-2023, treedt het Schap vanaf dan op als sec coördinerend en geen uitvoerend shared service centre en centrale inkoop- en dienstverlenende organisatie t.b.v. de volledige Wsw voor haar gemeenten. Het Schap zal met ingang van 2023 hiervoor aan de gemeenten een vergoeding in rekening brengen die verdeeld wordt op basis van de gehele groep Wsw-ers per gemeente en niet meer sec o.b.v. de zgn. Niet Beschutte groep. De vergoeding moet in principe zorgen voor een sluitende exploitatie van het Schap resp. kostendekkend zijn. Eventuele overschotten resp. tekorten hierbij zullen tijdelijk ten

gunste resp. ten laste van de algemene reserve van het Schap komen. Overschotten resp. tekorten boven het minimale weerstandsvermogen van het schap ad € 0,5 mio kunnen en zullen tijdelijk worden geparkeerd voor mogelijke voorzienbare extra incidentele kosten en/of in volgende jaren door het schap worden ingezet als equalisatie voor een sluitende exploitatie. Het Schap had en heeft ook in de toekomst immers geen winstdoel.

Bij de uitvoering van de Participatiewet kon tot en met 2022 een gemeente het detacheren van werkzoekenden als instrument inzetten bij de werkgeversdienstverlening. De WAA groep heeft tot en met 2022 voor de invulling van die detacheringsopgave zorggedragen, maar alleen op nadrukkelijk verzoek van haar deelnemende gemeenten én na expliciete toestemming van het Bestuur én alleen met en onder bestuurlijk strikt geformuleerde voorwaarden. Primair was immers kerntaak van WAA zich richten op het verder ontwikkelen van een sociaal detacheringsbedrijf voor sec de Wsw-ers met een loonwaarde hoger dan 30%. Voor contracten aangegaan tot en met 2022 blijven de toen gemaakte afspraken gelden en blijft het Schap mede en uiteindelijk eindverantwoordelijk. Met ingang van 2023 is dat niet meer zo; immers met de volledige verkoop van WAA groep nv aan de gemeente Venlo en nieuwe contractafspraken van 2023 tot en met 2032, is de nieuwe aandeelhouder hiervoor eindverantwoordelijk.

4. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling

De huidige bestuurlijke samenstelling is vanaf medio 2022 ongewijzigd.

Het Bestuur van het Schap bestaat uit:

- een Algemeen Bestuur dat bestaat uit een voorzitter zijnde de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Venlo, de penningmeester zijnde de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Beesel, en de secretaris zijnde de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Bergen die benoemd zijn door, voor en namens de colleges uit de drie in het Schap WAA Venlo e.o. deelnemende gemeenten;
- een Dagelijks Bestuur dat bestaat uit een voorzitter die wordt afgevaardigd uit het algemeen bestuur en twee adviseurs, waarbij de twee adviseurs sec een adviserende stem hebben in het dagelijks bestuur.

De bestuurlijke inrichting voldoet op deze wijze geheel aan alle vigerende bepalingen zoals die in de WGR van kracht zijn.

Op bestuurlijk niveau is relevant dat een eventuele herindeling van gemeenten momenteel in de regio Noord-Limburg geen politiek en bestuurlijk issue is. Maar het is natuurlijk in de toekomst niet uit te sluiten dat in het Schap deelnemende gemeenten, direct of indirect toch ooit weer betrokken zijn en/of (wederom) worden bij volgende gemeentelijke herindelingen. Herindelingen die direct relevant kunnen zijn voor de bestuurlijke constellatie en/of het directe verzorgingsgebied van WAA Venlo e.o.

5. Koers en bedrijfsvoering van WAA Venlo e.o.

5.1. Algemeen

De strategische koers van WAA is in 2014 concreet vertaald in het strategische document "Samen Anders! en o.a. vorm gegeven door vanaf 2014 alle eigen activiteiten van WAA groep nv gecontroleerd en geconditioneerd af te stoten en "naar de markt te brengen". En vanaf medio 2018 staat WAA synoniem voor een sociaal duurzaam Wsw-detacheringsbedrijf. In 2014 is ook Bestuurlijk besloten dat WAA zich alleen richt op de uitvoering van de WSW, waarin nadrukkelijk **niet** de brede doelgroep die onder de Participatiewet valt zal worden bediend, **tenzij** ondersteunend aan de SW en budgetneutraal. Al met al een koers waar bestuurlijk onveranderd ook vanaf 2023 langjarig commitment voor is en die zowel het Schap als WAA groep nv als uitvoerder voor de Wsw ook in de "nieuwe" toekomst vanaf 1-1-2023 blijven varen. En iets dat ook met het veranderde aandeelhouderschap van WAA groep nv per 1-1-2023, onveranderd voor de uitvoering van de Wsw door WAA groep nv in de toekomst blijft en stevig is verankerd in het nieuwe aanwijzingsbesluit en de nieuwe uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst voor de periode 2023 t/m 2032. Een koers die immers succesvol bleek in vorige jaren en waar vertrouwen in is voor de toekomst.

5.2. Wet Open Overheid

De algemene gegevens van het Schap zijn openbaar en gepubliceerd via de link;
https://organisaties.overheid.nl/27320559/Werkvoorzieningschap_Venlo_en_omstreken/#adresgegevens

Het Schap voert één programma uit, de Wet Sociale Werkvoorziening. Als onderdeel van rechtmatigheid hoort ook het adequaat afleggen van verantwoording naar alle participanten, transparantie in doen en laten en integer zijn. Dit zijn de uitgangspunten voor al het handelen en doen en als zodanig benoemd door WAA.

In dit kader publiceert het Schap altijd alle jaarrekeningen en primaire begrotingen via de internetsite <https://www.waagroep.nl/anbi>. Beleidsplannen e.d. worden vooraf opgenomen in de begrotingen en in de jaarrekeningen wordt achteraf verantwoording afgelegd over de realisatie hiervan zowel in sociaal als financieel opzicht.

5.3. Uitvoering WSW c.a.

Begin 2015 is het hele scala van wettelijke regelingen rondom gesubsidieerde arbeid vervangen door één allesomvattende nieuwe wet: de Participatiewet. De WSW is weliswaar onderdeel van deze Participatiewet maar kent een status aparte; de oude regeling is a.h.w. doorgetrokken maar is wel een gesloten regeling geworden waar vanaf 2015 geen instroom meer in mogelijk is. De SW kent derhalve vanaf 2015 alleen nog uitstroom en hierdoor krimpt de WSW-populatie van WAA jaarlijks. Deze krimp zal de komende jaren sneller toenemen, dit als gevolg van een hogere gemiddelde leeftijd en hierdoor een groter natuurlijk verloop door bijvoorbeeld (pré)pensioen en vroegtijdig overlijden maar ook door meer uitval van WSW-ers richting WIA. Dit laatste komt o.a. doordat de mate van handicap met het groeien van de leeftijd meer dan evenredig toeneemt.

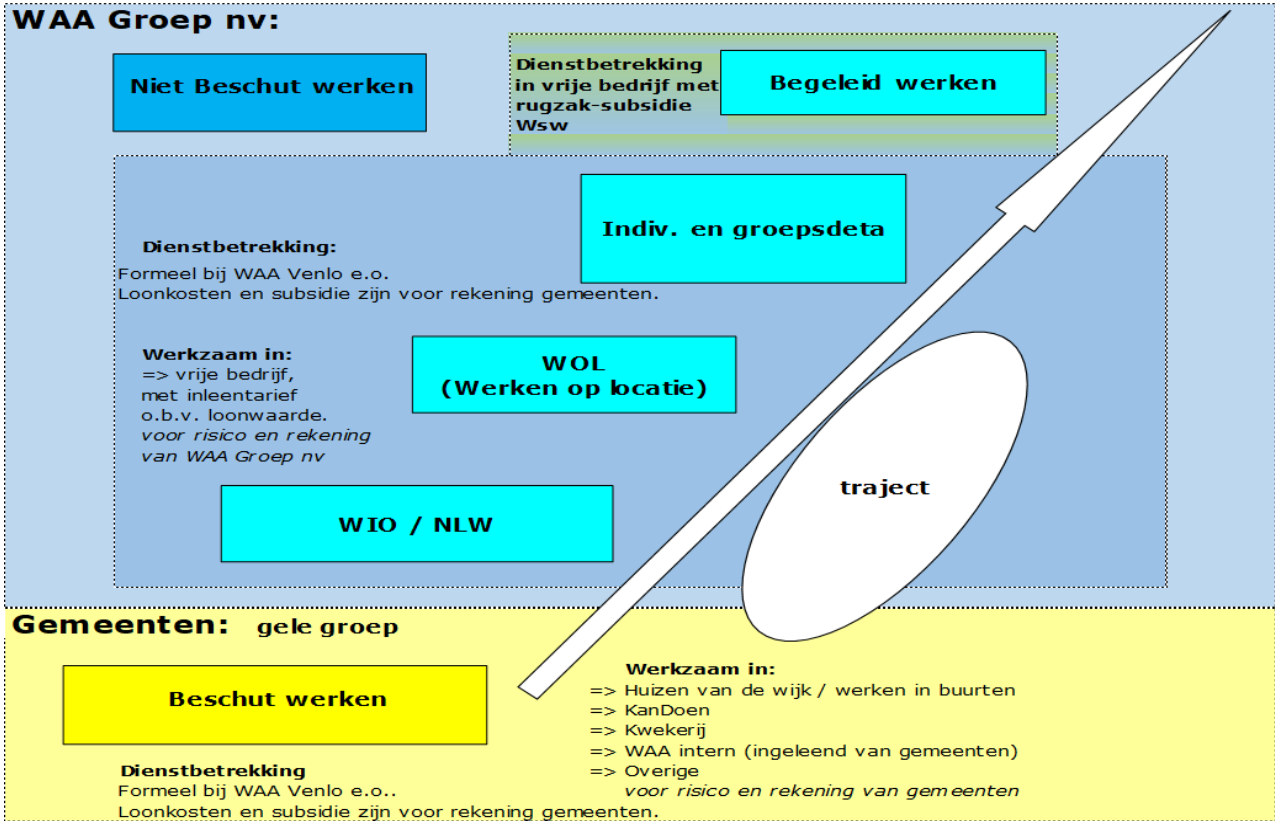
Eind 2017 hebben de deelnemende gemeenten besloten om vanaf 1-1-2018 zélf het materiële werkgeverschap en daarmee de gehele verantwoordelijkheid voor het uitvoeren en organiseren van passend werk voor een belangrijk deel van de gehele WSW-populatie zijnde de WSW-doelgroep Beschut (loonwaarde tot 30%) naar zich toe te trekken. Dit doen gemeenten vanaf 2018 met eigen, lokaal maatwerk o.a. door onder regie en verantwoordelijkheid van gemeenten vallende concepten zoals Werken in Buurten en bij lokale werkgevers. Het Beschut werken is derhalve bij WAA vanaf 2018 volledig afgebouwd.

Vanaf 2023 zijn, met het uitvoering geven aan de nieuwe strategische, operationele en financiële afspraken onder Samen Verder! en afgerond met de verkoop van haar deelneming WAA groep nv aan de gemeente Venlo, de gemeenten zelf financieel volledig verantwoordelijkheid voor alle kosten die voortvloeien uit het materieel werkgeverschap voor vanaf dan de totale Wsw populatie. Het Schap is dan vanaf 1-1-2023 ook in zijn geheel niet meer primair maar blijft wel eindverantwoordelijk voor het uitvoeren en organiseren van passend werk voor de gehele WSW-populatie.

WAA groep nv als Wsw-uitvoeringsorganisatie voor, door en namens het Schap is met ingang van 1-1-2018 en blijft ook na 1-1-2023 als sociaal duurzaam detachingsbedrijf alleen ingericht op de uitvoering van de WSW voor sec personen uit de doelgroep met een loonwaarde van 30% of hoger (zgn. niet-beschutte deel van de WSW). Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Ladder Wsw-trajecten
 Blauw + geel = gesubsidieerd via Wsw
 (Wet sociale werkvoorziening)

**Regulier werken in het
vrije bedrijf**

Het Schap WAA Venlo e.o. is derhalve vanaf 1-1-2023 niet meer financieel noch inhoudelijk verantwoordelijk voor de operationele uitvoering van de WSW resp. het materiële werkgeverschap voor het Beschutte deel van de WSW-doelgroep, maar fungeert nog slechts als formele werkgever en regievoerder resp. toezichthouder op de uitvoering van de Wsw overall.

5.4. Bijzondere omstandigheden

De oorlogen in Oekraïne en Israël veroorzaken ongekend menselijk leed en maatschappelijke ontwrichting. Als nu per begin 2024 naar de (economische) gevolgen van de oorlog in de Oekraïne en Israël zoals bv de energiecrisis, inflatie-explosie en/of beperking, forse vertraging en zelfs daling van economische groei wordt gekeken, is de verwachting o.b.v. de ervaring tot en met 2023, dat de gevolgen en de directe impact van deze items op sec de exploitatie van WAA Groep nv aanzienlijk is maar voor het Schap WAA ook in 2024 en 2025 beperkt blijven. Immers, de activiteiten van het Schap beperken zich vanaf 2023 primair tot regievoering en administratie c.a. van de Wsw voor haar deelnemende gemeenten en aansturing van haar uitvoeringsorganisatie WAA-groep nv. De primaire baten van het Schap zijnde de vaste vergoedingen en kosten voor regie-, administratie en controlewerkzaamheden, zijn veelal vast en worden alleen qua uitvoeringskosten indirect via een hogere inflatie- en kostenstijgingen. Zeker in de wetenschap dat het Schap met ingang van 2023 geen aandeelhouder meer is in WAA-groep nv, zullen beide zaken primair de bedrijfsvoering van en daarmee direct de exploitatie van het Schap in het geheel niet meer raken. Op middellange en langere termijn kan dat, zeker als deze crisis lang aanhoudt, echter een heel ander verhaal zijn. Dan komt nl. de impact hiervan op de exploitatie van WAA groep nv indirect wel om de hoek kijken omdat de (financiële) stabiliteit en continuïteit van de belangrijkste contractpartner van het Schap, zijnde WAA groep nv, natuurlijk wel relevant is voor het Schap als eindverantwoordelijke.

De impact van de lopende crisissituaties op de exploitatie van WAA zijn er zeker maar deze waren, zijn en blijven m.n. bij WAA groep nv prudent verwerkt in het exploitatieresultaat. Door te zorgen voor prudent financieel beheer met voldoende ruimte voor onvoorzien in zowel de baten als lasten, én voor de komende jaren tot en met 2028 structureel een voldoende eigen weerstandsvermogen bij zowel WAA groep als het bij het Schap aan te houden, wordt binnen de exploitatie en balans van WAA overall voldoende ruimte aangehouden om zélf de (verdere) gevolgen van nu bekende crisissituaties en de gevolgen hiervan, primair eerst in haar eigen organisatie financieel te kunnen

opvangen. Ondanks de forse impact die een dergelijke crisis direct kan hebben op de balans en exploitatie van WAA Groep en indirect mogelijk voor WAA Venlo e.o., is de financiële en liquiditeitspositie van zowel het Schap als WAA Groep nv nu en in de toekomst zodanig aan de maat dat de continuïteit van de gehele WAA-organisatie vooralsnog hierdoor niet in gevaar is. Op langere termijn, en in directe en indirecte zin en los van haar exploitatie etc., is continuïteit voor het Schap zelf sec a.g.v. de wettelijke garanties die de WGR biedt, overigens überhaupt nooit een issue. Waarvan acte!

In alle jaren is volledige rijks compensatie voor grote crisissen zoals o.a. Covid-19 en de energiecrisis 2022/2023, in lijn met bestuurlijke besluitvorming uit 2020, volledig doorbetaald aan WAA groep nv. Dit zal, indien onverhoopt nog van toepassing voor 2025 en verder, ook blijven gebeuren met eventuele compensaties in de toekomst voor bijdragen in de uitvoering van de Wsw a.g.v. eenmalige crisissituaties die het Schap ontvangt. Hierdoor worden de gevolgen van onverwachte, eenmalige, incidentele en majeure economische gevolgen van dergelijke majeure onvoorziene en incidentele crisissituaties op de bedrijfsvoering/exploitatie en de compensatie hiervoor binnen de WAA-constellatie zowel materieel als formeel gematched. In verband met het afwijkende en eenmalige karakter van zowel de ontvangst als doorbetaling van deze bijdragen van het Rijk resp. gemeenten via de Rijksbijdrage Wsw, wordt de ontvangst hiervan in de exploitatie van het Schap apart verantwoord onder Diverse baten. De doorbetaling aan WAA groep nv wordt ook apart verantwoord onder Bijdragen aan derden. Voor 2025 en volgende jaren zijn overigens geen posten uit dien hoofde begroot.

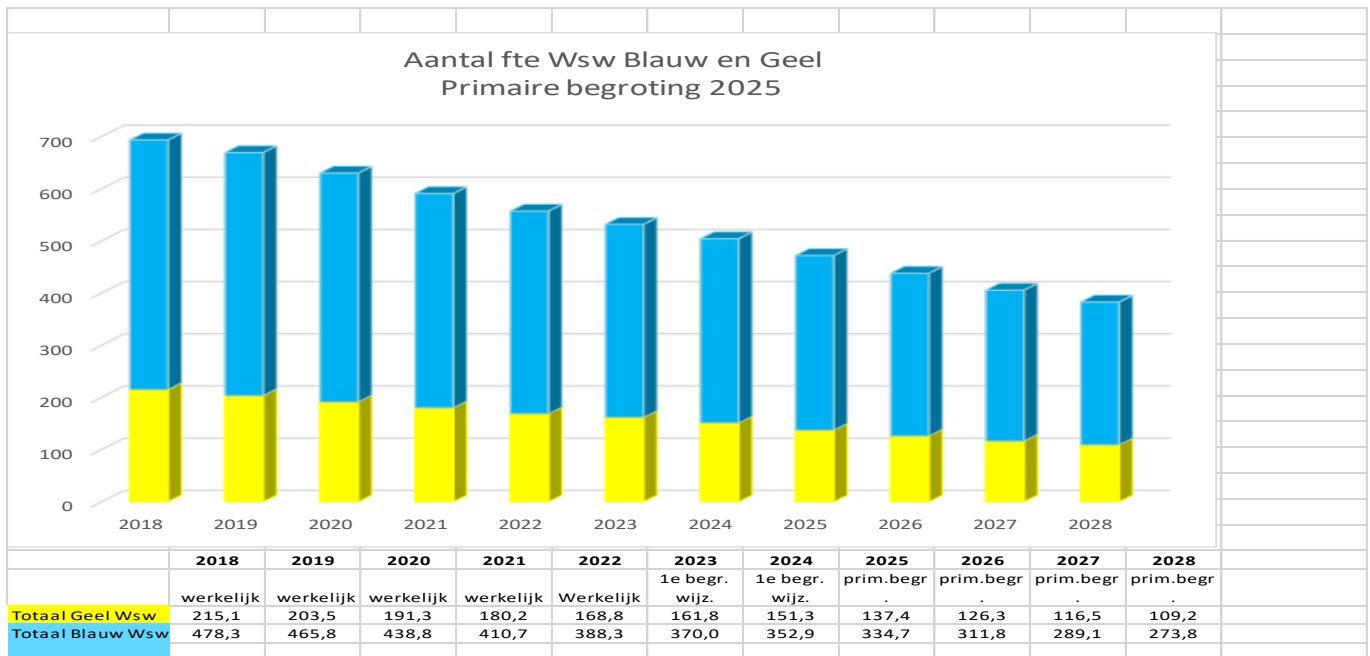
6. Ontwikkeling (WSW-) bezetting c.a.

6.1. Algemeen

De overgang per 1-1-2018 van de beschutte groep WSW-ers naar de gemeenten (met een uitloop naar 2019) en de krimp vanaf 2015 door natuurlijk verloop én de ombouw van WAA Groep nv als bedrijf, heeft voor een forse daling in de WSW-populatie gezorgd waar WAA overall verantwoordelijk voor was. Deze daling is in de jaren daarna verder gegaan. En dit is versterkt doordat m.n. als gevolg van geen instroom de gemiddelde leeftijd van de doelgroep stijgt, door aanvullende CAO Wsw maatregelen t.a.v. eerder stoppen met werken zoals RVU, meer mensen uit de doelgroep die met (pre-)pensioen gaan en/of niet meer in staat zijn om deel te nemen in het arbeidsproces en uitvallen. Dit zorgde niet alleen voor een sterke daling van de WSW-populatie waarvoor WAA overall aan de lat stond, maar ook voor krimp in de WAA groep nv organisatie.

De taken en de eindverantwoordelijkheid van het Schap is overall met de overgang van WAA groep nv vanaf 1-1-2023 in financiële zin sterk beperkt, maar reikt met haar overgebleven toezichts- en regie taken wel tot de gehele doelgroep Wsw. De aantallen waar het Schap haar taken voor uitvoert, zijn derhalve vanaf 1-1-2023 voor het Schap weer gericht op de gehele Wsw groep, dus zowel het Beschutte als het Niet Beschutte deel. Het totale verantwoordelijkheidsgebied voor het Schap is dan iets groter dan eerder, maar de eerder geschetste krimpontwikkeling voor de Wsw populatie, is een gegeven voor de hele Wsw.

Onderstaande is de verwachte ontwikkeling in de Wsw populatie weergegeven;

De met de (versnelde) afbouw gemoeide frictiekosten van de WAA-organisatie worden, conform vigerend beleid en wettelijke (verslaggevings) voorschriften volledig gefinancierd uit een hiervoor gealloceerde bestemmingsreserve voor de hele periode van krimp. Omdat deze afbouw van de organisatie tot en met 2023 voornamelijk is gerealiseerd met een minimum aan frictiekosten, door m.n. te sturen op natuurlijk verloop in regulier (staf-)personeel in combinatie met reallocaties van bezetting resp. herverdelingen van taken en verantwoordelijkheden binnen de zittende organisatie, zijn eind 2023 de beschikbare middelen in het frictiefonds meer dan voldoende om de eind 2023 aanwezige én latente frictiekosten voor de komende jaren af te dekken. Hierdoor is naar verwachting vanaf 2024 en de jaren daarna, geen (aanvullende) dotatie aan deze bestemmingsreserve noodzakelijk. Eind 2023 was er al sprake van een verwacht permanent overschot in het fonds van € 800.000. Zelfs na vrijval van € 200.000 in 2023 zal dit naar verwachting oplopen tot € 651.000 per ultimo 2024. Vanuit de standaard beleidslijn worden tekorten in het frictiefonds aangevuld met een (aanvullende) gemeentelijke bijdrage. Vanuit die zelfde beleidslijn valt het verwachte overschot van € 651.000 in het fonds ultimo 2024, vanaf 2024 tot en met 2026 geleidelijk met jaarlijkse cohorten van € 200.000 en in 2027 nog € 51.000 extra vrij ter dekking van het exploitatiesaldo bij het Schap en vloeit dit eerder met gemeentelijke bijdrage opgebouwd bedrag terug naar de deelnemende gemeenten middels een reductie op de jaarlijkse gemeentelijke dienstverleningskosten Wsw bij WAA voor de gemeenten.

6.2. WSW-bezetting voor 2025 totaal en per deelnemende gemeente

Voor 2025 is onderstaande WSW-bezetting voor het Schap en de (deelnemende) gemeenten geraamd:

gemeente	aantal SE niet Beschut Bij WAA Groep geplaatst per gemeente 2025 (A)	aantal SE beschut Bij gemeenten geplaatst per gemeente 2025 (B)	aantal totaal SE per gemeente 2025 (C=A+B)
Beesel	31,1	7,4	38,5
Bergen	44,4	18,4	62,7
Venlo	265,0	118,6	383,6
Niet deeln. gemeenten	0	0	0
totaal	340,4	144,4	484,8

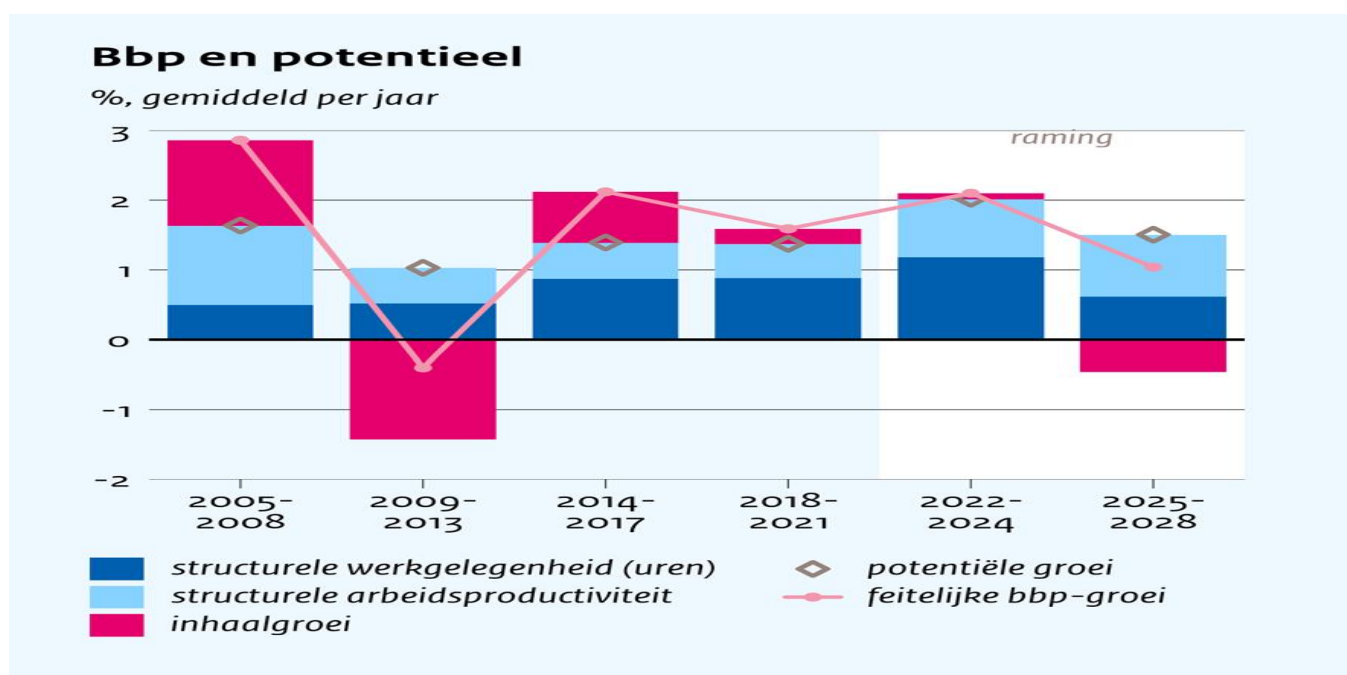
*) Totaal taakstelling per gemeente is berekend o.b.v. financieringsmethodiek "werkgemeente" vanaf 1-1-2017 en o.b.v. extrapolatie van gegevens jaargemiddelde over 2022 per gemeente met een uitstroom% van 4,7% voor 2023, 4,6% voor 2024 resp. 5,2% voor 2025.

Ten opzichte van 2023 en 2024 daalt de totale bezetting SW bij gemeenten in 2025 versneld verder. Dit omdat sprake is en zal blijven van versnelde en oplopende natuurlijke uitstroom vanaf 2022, terwijl vanaf 1-1-2015 geen instroom meer is in de WSW.

7. Economische verwachtingen in het algemeen voor 2025 en verder

In deze primaire begroting 2025 en de bijbehorende meerjarenraming is op prudente wijze rekening gehouden met de onzekerheden waarbij de uitgangspunten zoals door het CPB aangegeven in haar MEV 2024 als vertrekpunt dienen. De MEV 2025-2028 geeft onderstaande high lights aan t.a.v. de algemene economische verwachtingen;

*De economische groei vertraagt tot gemiddeld 1,1% in 2025–2028. De figuur hieronder toont de groei van het bbp en splitst deze op naar drie componenten: groei van de werkgelegenheid, groei van de arbeidsproductiviteit en inhaalgroei. In 2024 is het bbp groter dan het potentiële bbp: er is momenteel sprake van een inhaalgroei t.o.v. 2020-2023 en een licht positieve conjunctuur. Voor deze middellangetermijnverkenning wordt verondersteld dat in de periode 2025–2031 de economie zich naar een evenwichtssituatie zal bewegen. Dit vertaalt zich in de getoonde negatieve inhaalgroei en dat leidt ertoe dat de feitelijke bbp-groei 0,4% lager ligt dan de groei van het potentiële bbp à 1,5% per jaar. De bbp-groei neemt dit decennium af, mede door lagere groei van de beroepsbevolking.

De groei van het arbeidsaanbod neemt dit decennium geleidelijk af. De ontwikkeling van de structurele beroepsbevolking – en daarmee het arbeidsaanbod – wordt bepaald door veranderingen in de participatiegraad van verschillende bevolkingsgroepen, de leeftijdsverdeling, en de omvang van de Nederlandse bevolking. De effecten op de beroepsbevolking van bevolkingsgroei en toenemende arbeidsparticipatie zijn positief, maar nemen in de loop van de tijd af omdat de bevolking naar verwachting minder hard groeit. De participatie nam de afgelopen jaren vooral toe doordat vrouwen meer zijn gaan werken en de AOW-leeftijd opschoof, waardoor er binnen dat leeftijdscohort meer mensen aan het werk bleven. Veranderingen in de leeftijdsverdeling oefenen een neerwaarts effect uit, omdat het aandeel ouderen (personen boven de AOW-leeftijd) in de beroepsbevolking zal toenemen. De verandering in de leeftijdsverdeling is primair het gevolg van langjarige ontwikkelingen van geboorte- en sterftcijfers en daarmee een relatief vaststaande ontwikkeling. Ook de minder sterke stijging van de participatiegraad is betrekkelijk zeker, gezien de afvlakkende trend van de participatie van vrouwen.

Al met al biedt een verdere verkapping op de arbeidsmarkt, ondanks een tegenvallende economie, onveranderd kansen voor WAA voor het verder plaatsen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op een passende plek in een reguliere arbeidsomgeving. Wel zal het in een krimpende economie meer effort kosten. Elk nadeel heb zo zijn voordeel en visa versa, zo blijkt maar weer!

Onderstaande tabel geeft de algemene economische indicatoren zoals het CPB die in haar MEV 2024 aangeeft voor 2025-2028 en zoals die door het Schap (en in het verlengde WAA Groep nv) gehanteerd worden voor haar meerjarenraming t/m 2028;

	2005- 2008	2009- 2013	2014- 2017	2018- 2021	2022- 2024	2025- 2028
mutaties per jaar in %						
Internationale economie						
Relevant wereldhandelsvolume goederen en diensten	6,1	1,6	4,8	1,8	3,8	2,6
Concurrentenprijs (a)	-0,2	1,2	1,8	1,7	4,9	1,5
Olleprijs (dollars per vat, niveau in eindjaar)	96,3	107,8	54,3	70,7	76,3	66,7
Eurokoers (dollar per euro, niveau in eindjaar)	1,47	1,33	1,13	1,18	1,11	1,16
Lange rente Nederland (niveau in eindjaar in %)	4,2	2,0	0,5	-0,3	2,8	2,7
Volume bbp en bestedingen						
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei)	2,9	-0,4	2,1	1,6	2,1	1,1
Consumptie huishoudens	0,9	-0,8	1,4	0,2	3,1	1,8
Consumptie overheid	3,9	0,8	0,7	2,8	2,3	1,6
Investerings (inclusief voorraden)	5,5	-3,7	5,5	2,3	1,2	1,7
Uitvoer van goederen en diensten	5,0	2,2	5,0	2,4	2,3	2,2
Invoer van goederen en diensten	5,0	1,7	5,3	2,2	2,6	3,0
Prijzen, lonen, koopkracht en armoede						
Prijs bruto binnenlands product	2,2	0,8	0,7	2,6	5,1	2,6
Uitvoerprijs goederen en diensten	2,9	0,9	-1,0	2,0	7,0	0,8
Invoerprijs goederen en diensten	2,9	1,3	-1,4	2,0	7,6	0,5
Inflatie, nationale consumentenprijsindex (cpi)	1,7	2,0	0,8	2,1	5,9	2,4
Alternatieve cpi (koopkracht- en armoedecijfers) (b)	-	-	-	1,9	6,0	2,4
Inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)	1,7	2,0	0,5	2,0	6,5	2,2
Loonvoet bedrijven (per uur) (c)	2,8	1,9	0,6	3,1	5,4	4,5
Caio-loon bedrijven	2,0	1,6	1,3	2,3	4,9	4,1
Koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens (d)	0,5	-0,7	1,3	1,1	-0,5	0,9
Personen in armoede (niveau in eindjaar in %) (d,e)	-	7,6	5,4	6,1	5,7	6,1
Arbeidsmarkt						
Beroepsbevolking	1,3	0,5	0,3	1,0	1,7	0,2
Werkzame beroepsbevolking	1,8	-0,2	0,9	1,4	1,8	0,0
Werkloze beroepsbevolking (in duizend personen, niveau in eindjaar)	427	754	546	408	410	495
Werkloze beroepsbevolking (niveau in eindjaar in % beroepsbevolking)	4,8	8,2	5,9	4,2	4,0	4,8
Werkgelegenheid (in uren)	1,5	-0,6	1,6	1,1	1,9	0,1
Overig						
Arbeidsinkomensquote bedrijven (niveau in eindjaar in %)	70,5	74,1	73,3	72,9	71,5	73,2
Arbeidsproductiviteit bedrijven (per uur)	1,5	0,4	0,5	0,8	0,3	0,9
Individuele spaarquote (niveau in eindjaar in % beschikbaar inkomen) (f)	-1,4	2,4	3,5	11,2	8,8	9,8
Saldo lopende rekening (niveau in eindjaar in % bbp)	2,2	8,0	8,9	12,1	8,6	7,1
niveaus in eindjaar in % bbp						
Collectieve sector						
EMU-saldo	0,1	-3,0	1,4	-2,3	-2,4	-3,9
EMU-schuld	54,7	67,7	57,0	51,7	47,4	54,3
Collectieve lasten	35,9	36,1	38,7	39,2	38,3	39,0
Bruto collectieve uitgaven	43,5	46,9	42,9	46,5	44,6	46,7

(a) Goederen en diensten, exclusief grond- en brandstoffen.
(b) Bij de alternatieve cpi wordt rekening gehouden met prijzen van zowel nieuwe als bestaande energiecontracten. Zie par. 1.4 van het 'Centraal-Economisch Plan-CEP-2023-Verdieping' ([link](#)) voor meer toelichting op de alternatieve cpi-reeks en zie CBS ([link](#)).
(c) De loonkostensubsidie NOW, en de continuïteitsbijdrage in de zorg, hebben een opwaarts effect op de loonvoetmutatie bedrijven in 2020 van 3,7%-punt en een neerwaarts effect van 1,6%-punt in 2021 en 2022.
(d) Bij de mediane koopkrachtcijfers en de personen in armoede is rekening gehouden met de alternatieve cpi.
(e) De ratio van het aantal personen in huishoudens onder de armoedegrens en het totaal aantal personen. Het niet-veel-maar-toereikendcriterium van het Sociaal en Cultureel Planbureau is als armoedegrens gehanteerd.
(f) Niveau; beschikbaar gezinsinkomen is inclusief collectieve besparingen.

Ondanks de terugvallende economie vanaf 2025 blijft er m.n. door de na-ijlende hogere inflatie uit 2022/2023 onveranderd ook in 2025 en verder druk op de kosten, lonen en rente. Na 2024 is de verwachting van het CPB dat zowel inflatie, economische groei en werkgelegenheid c.a. stabiliseren naar een structureel langjarig statistisch gemiddelde van 2,4% voor inflatie bij een economische groei van 1,1% en een rente van 2,7%.

8. Ontwikkelingen binnen het sociale domein voor gesubsidieerde arbeid overall

8.1. Beleidsmatige ontwikkelingen

De Participatiewet, waar de WSW nu onderdeel van is, is een brede wet voor iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt die volledig erop gericht is om iedereen in die wet zoveel als mogelijk te

plaatsen in een reguliere arbeidsomgeving. De beweging die bij WAA vanaf 2014 is ingezet zijnde "van binnen naar buiten" wordt hierdoor (nogmaals) ondersteund en onderstreept. Een beleid dat verder breed ondersteund wordt middels een voor iedereen algemeen geldende, brede sociale agenda voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die uitvloeide in een banenakkoord vanaf 2014 tussen de sociale partners. Hierbij is toen be- en afgesproken dat eind 2025 ruim 200.000 extra banen in zowel de publieke als private sector moeten zijn ingevuld door mensen met een (dreigend) grote afstand tot de arbeidsmarkt. Al in 2015 heeft het Rijk aangekondigd vanaf eind 2020 een officiële brede en algemene evaluatie van de Participatiewet te gaan uitvoeren.

Eind 2019 en wederom in 2021 en 2023 heeft een tussenevaluatie van het Centraal Planbureau ten aanzien van de eerste effecten van de Participatiewet aangegeven dat de primaire doelstelling van de wet door deze wet wel steeds dichterbij komt, maar niet in de beoogde omvang en tempo en grotendeels steeds dan wel alleen voor dat deel van de doelgroep waarbij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die in de basis voldoende potentie/loonwaarde bezitten om zich uiteindelijk zonder permanente ondersteuning vanuit het publieke domein zelfstandig een arbeidsplek in een reguliere omgeving te verwerven en (misschien nog belangrijker) te behouden. Voor hen is een inclusieve samenleving écht wel dichterbij gekomen. Maar voor mensen met een (blijvend) grote afstand tot de arbeidsmarkt, het zgn. Nieuw Beschut, is en blijft het toch heel lastig om een blijvende plek in een reguliere omgeving te verwerven. Werkgevers staan, zeker in de verkrappende arbeidsmarkt, te springen om personeel en dat samen met een langzame verandering in mindset draagt dit er meer en meer toe bij dat het opnemen van mensen "met een vlekje" in een bedrijf het nieuwe normaal wordt. Maar als puntje bij paaltje komt, willen bedrijven wel de arbeidscapaciteit maar niet de "extra lasten" en blijven er onveranderd nog steeds vaak té forse barrières om zo iemand echt zelf in dienst te nemen. Ondanks alle vangnetten hier rondom heen. En áls werkgevers de stap toch durven te maken, vraagt men veelal zeer forse bijdragen, en (meerjarige) garanties van gemeenten en/of UWV maar ook WAA om alle risico's blijvend af te dekken.

In januari 2021 is in de Tweede Kamer een motie aangenomen om op korte termijn te komen tot een oplossing om de groeiende groep Nieuw Beschut tóch ook aan een baan en werk te helpen: de opzet en inrichting van wat men noemt Regionale Sociale Ontwikkelbedrijven. Beoogd zijn hierbij publiekrechtelijke bedrijven die zowel de arbeidsovereenkomst én plaatsing van mensen met een arbeidsbeperking en een hogere loonwaarde verzorgen zoals met de WSW, maar dat ook oppakken voor de nieuwe groep uit de Participatiewet zijnde de doelgroep Nieuw Beschut waarvoor dat nu niet is weggelegd. De Sociale Ontwikkelbedrijven dienen naast het bestaande, specifiek ook straks voor het Nieuw Beschut onder hun eigen regie een plaatsing te organiseren in een zo reguliere omgeving. En daarmee oppakken wat werkgevers nu onder de huidige wet laten liggen.

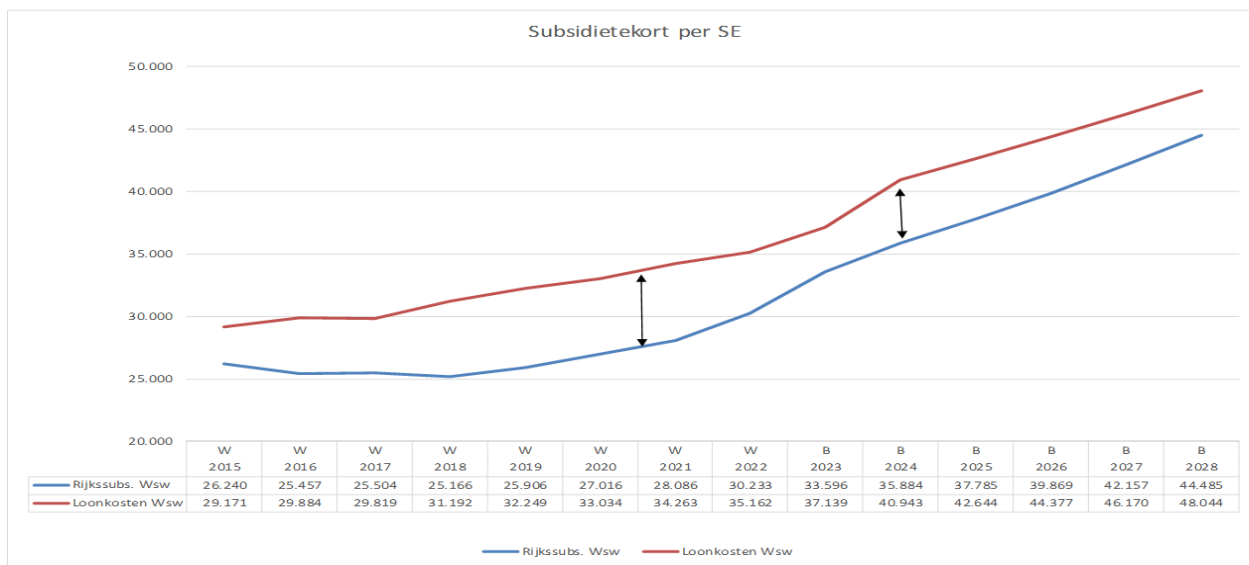
Hoe dan ook; ondanks alle goede bedoelingen van de 2e kamer en de vele, vele, vele gesprekken hierover tussen Kamer, Rijk en gemeenten, is er begin 2024 op dit punt geen échte voortgang geboekt. En ondanks dat resultaten uit het verleden geen garantie bieden voor de toekomst, blijft enige scepsis toch ook hier op zijn plaats. Immers, de historie heeft aangetoond dat ondanks dat de overheid alles voor een reguliere plaatsing faciliteert, het plaatsen en opnemen in een bedrijf an sich vaak een nobel streven is, maar in de praktijk lastiger is, en valkuilen kent. Inclusiviteit is en blijft een mooi steven maar vergt veel meer dan een gereedschapstas vanuit het Rijk met een (subsidie) instrumentarium. Het vergt vooral bij zowel de overheid als werkgevers maar ook op de werkvloer niet alleen om een economisch zetje in de rug en blijvende ondersteuning, een andere maatschappelijke mindset. En zoiets is breder dan een motie of wet; dat kost geld, forse inspanningen maar ook veel tijd om een andere cultuur te creëren bij iedereen in de samenleving. Een ervaring die WAA ook heeft en die er o.a. voor zorgt dat het laatste 5% deel van haar Sw-populatie lastig plaatsbaar is en blijft. En dit vormt daarmee een uitdaging waar WAA nu en de komende jaren voor staat en blijft staan. Een uitdaging die WAA onveranderd steeds aangaat!

8.2. Ontwikkelingen ten aanzien van de reguliere rijksbijdrage WSW

In 2020 is de door het Rijk in 2014 aangekondigde jaarlijkse lineaire afbouw van de reguliere Rijksbijdrage per arbeidsjaar WSW (= totaal excl. Covid-19-bijdrage) met € 550 voor het laatst toegepast. Vanaf 2021 is de Rijksbijdrage WSW jaarlijks aangepast aan de loon- en prijsontwikkeling Overheid (LPO). Daarbij is er wel sprake van een zgn. na-ijleffect; de prijsstijging uit jaar t wordt pas achteraf en nadat de LPO in enig jaar definitief is vastgesteld, in de jaren t+1 resp. t+2 pas gecompenseerd. De verwachting is dat het Rijk de jaarlijkse LPO-aanpassing ook komende jaren onveranderd zo doorzet. In de jaren 2021 t/m 2023 zijn daarbovenop jaarlijks extra

bedragen door het Rijk uitgekeerd om de korting uit voorgaande jaren partieel te mitigeren maar ook m.n. ter compensatie om de hoge eenmalige en onverwachte kosten van bv Covid en/of de energiecrisis te compenseren voor de SW sector. Eventuele verdere incidenten zijn vooralsnog voor 2024 en verder niet voorzien en de extra vergoedingen zijn naar verwachting, met een sterk oplopende druk op de Rijksbegroting vanaf 2024, niet meer aan de orde. Eventuele extraatjes zijn derhalve voor 2024 en volgende jaren niet structureel meegenomen in de begrote rijksbijdrage en als PM opgenomen.

Ondanks de stijging van de loonkosten WSW (onder invloed van hoge inflatie en daaraan gekoppelde hoge Cao-loonafspraken) en door de te verwachten oplopende sociale lasten zoals pensioenpremies, zal het subsidietekort WSW per arbeidsjaar door een volledige maar wel na-ijlende compensatie via de LPO daarom in 2024 nog iets en in de daarop volgende jaren naar verwachting niet verder oplopen. Er is dan een nieuwe status quo ontstaan.

Het subsidietekort stabiliseert naar verwachting in de periode t/m 2028, maar gezien het volslagen gebrek aan logica en consistentie in het Rijksbeleid rondom (fiscale en andere) vergoedingen voor WSW-arbeidskosten over een langere periode, ligt hier wel nadrukkelijk een risico. Voor het Schap WAA is dit vanaf 2023 geen direct en specifiek eigen risico meer maar nadrukkelijk een risico dat vanaf dan direct bij de deelnemende gemeenten ligt. Het blijft indirect echter een item en risico voor het Schap omdat het Schap een verlengstuk van gemeenten is en blijft voor de uitvoering van de Wsw. Hiervoor wordt verwezen naar de risicoparagraaf in deze begroting.

9. Bestuurlijke ontwikkelingen rondom de uitvoering van de WSW door WAA

De WSW en daarmee WAA is vanaf 2015 een onderdeel van een bredere Participatiewet. Een kaderwet die nadrukkelijk gemeenten positioneert als centrale regie- en uitvoerder die verantwoordelijk is om al haar burgers en iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo snel als mogelijk weer een passende plek te geven in een zo regulier mogelijke werkomgeving. Iets dat naadloos aansluit op de hetgeen de WAA-organisatie vanaf 2018 beoogd in haar missie, visie, strategie en uitvoering.

De krimp in SW en de oplopende economy-of-scale effecten bij WAA, in samenhang met de uitdagingen waarvoor gemeenten over de volle breedte staan vanuit de Participatiewet én de parallellen die meer en meer zijn tussen WSW en de andere doelgroepen binnen die Wet, hebben tot een oplopend besef geleid bij alle stakeholders dat doorgaan op de oude voet niet houdbaar is. En hebben ertoe geleid dat het Schap en de gemeente Venlo, als centrumgemeente, obv het strategische Plan Samen Verder! vanaf 1-1-2023 voor een andere Wsw uitvoeringsstructuur met een gewijzigde financieringsopzet gekozen hebben. Vanaf 1-1-2023 zijn de deelnemende gemeenten direct zélf financieel volledig verantwoordelijk voor het totale subsidieresultaat Wsw (= werkgeverskosten Wsw t.o.v. rijksbijdrage Wsw c.a.) en dan niet alleen zoals t/m 2022 voor sec de Beschutte Groep Wsw, maar vanaf 1-1-2023 voor de hele Groep Wsw'ers. Tevens zal na 2022 en wel vanaf 1-1-2023 onveranderd WAA Groep nv, en indirect daarmee de gemeente Venlo als

nieuwe 100% eigenaar hiervan, en dus niet meer het Schap, volledig verantwoordelijk zijn voor het operationele resultaat dat voortvloeit uit de plaatsing en begeleiding van niet Beschutte Wsw medewerkers.

De rol van het Schap verandert daarmee definitief ook in financieel opzicht van een breed uitvoerend en risicodragend Shared Service Centre voor de integrale aansturing én uitvoering van de Wsw t/m 2022, naar een kleine publiekrechtelijke samenwerking van gemeenten en een organisatie die gezamenlijk namens haar deelnemende gemeenten de Wsw administratie inkoop bij WAA Groep nv, regie voert en toezicht houdt op de uitvoering van sec de Wsw regeling vanaf 2023. Het Schap zal dan ook vanuit haar nieuwe rol en beperktere andere verantwoordelijkheden vanzelfsprekend ook een beperktere exploitatie hebben. Vanaf de 1^e Begrotingswijziging 2023 van het Schap zijn de contouren hiervan zichtbaar. In deze Primaire Begroting 2025 zijn deze contouren verder uitgewerkt en doorgezet.

Met de nieuwe afspraken uit Samen Verder! staat er nieuwe structuur voor het uitvoering geven aan de Wsw in de regio Venlo e.o. die een goede basis biedt om de Wsw zowel kwalitatief als kwantitatief ook komende jaren tegen maatschappelijk verantwoorde kosten, en met voldoende oog en oor voor alle mensen die in de regio vanuit de Wsw zijn aangewezen op passende arbeid, uit te kunnen voeren. Daarmede is een degelijke, transparante maar ook voor de nabije toekomst solide nieuwe basis gelegd voor alle stakeholders. Een basis voor deze Primaire Begroting nu.

Financiële samenvatting

Zoals al aangegeven, zijn vanaf 1-1-2023 de resultaten van WAA Groep nv niet meer direct ge- en verbonden aan en derhalve losgekoppeld van de exploitatie van het Schap. Er is derhalve vanaf dat boekjaar geen sprake meer van een zgn. overall en geconsolideerd WAA resultaat maar nog sec en alleen sprake van een aparte Wsw exploitatie voor sec het Schap.

De kosten voor uitvoering van de Wsw door het Schap over 2025 ad € 493.000 worden voor een bedrag van € 178.000 gedekt door een vergoeding van gemeenten voor de Wsw dienstverlening voor dat jaar. Het resterende begrote exploitatietekort voor 2025 van € 315.000 zal worden gedekt door een bijdrage uit de bestemmingsreserve frictie voor de fictiekosten ad € 115.000 en een vrijval uit deze bestemmingsreserve ad € 200.000 Voor een toelichting verwijzen we naar paragraaf 3 van deze begroting.

Voor 2025 wordt o.b.v. de verdeelsleutels over 2022, onderstaande kosten voor de uitvoering van de Wsw door het Schap naar de afzonderlijke deelnemende gemeenten geraamd:

Totaal gemeentelijke tekortfinanciering (in € x 1.000)	2025 primaire begroting	2024 begroting na 1^e wijz.	2024 begroting voor wijz.	2023 werkelijk
Beesel	16	16	17	25
Bergen	23	22	25	35
Venlo	139	132	157	226
Totaal voor bonus (bruto bijdrage)	178	170	199	286
Af: te verdelen bonus	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal deelnemende gemeenten (netto bijdrage)	178	170	199	286

Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid

Een basishouding en natuurlijk uitgangspunt voor een publiekrechtelijke organisatie als WAA is dat zij in al haar doen en laten bij de uitvoering van haar publieke taak altijd en overal doelmatig en rechtmatig handelt. Dit geldt voor zowel de wettelijke als ook in de uitvoering van alle andere (overheids-)taken die door de participanten in de regeling bij haar zijn neergelegd.

1. Doelmatigheid

Doelmatig opereren ten aanzien van haar sociale opdracht betekent voor WAA het maximaal invullen van de taakstelling voor haar gemeenten. Het Schap heeft, evenals in voorgaande jaren, ook in 2023 op dit aspect binnen haar mogelijkheden maximaal invulling gegeven aan haar doelstelling en derhalve op dit punt doelmatig gehandeld.

Doelmatigheid veronderstelt ook dat alle toegewezen taken binnen de gestelde kaders adequaat worden uitgevoerd met inachtneming van alle vigerende (wettelijke) kaders en tegen voor deze participanten aanvaardbare kosten. Hiertoe zijn in het kader van doelmatigheid vanaf 2017 onderstaande in "Samen Groeien" tot en met in de recentelijk geactualiseerde koers Samen Verder! bevestigde, verankerde randvoorwaarden opgenomen:

- De werkwijze van het WAA-bedrijf moet sober en doelmatig zijn: de uitgaven worden hierop aangepast. Daar waar expertise of andere vormen van ondersteuning noodzakelijk is, wordt contact gezocht met de drie deelnemende gemeenten; vacatures zouden dan ook over en weer kunnen worden uitgewisseld.
- WAA dient zo min mogelijk langlopende financiële verplichtingen aan te gaan. Daar waar dit onverhoopt toch aan de orde zou kunnen en moeten zijn vanuit bedrijfsvoering, wordt dit vooraf besloten door het Bestuur in en na samenspraak met de deelnemende gemeenten. Dit om eventuele staartverplichtingen als gevolg van een mogelijke mismatch tussen eisen en wensen van een sterk krimpende WAA-organisatie en kosten uit lopende contracten en investeringen te minimaliseren.
- Binnen de huidige financiële positie van zowel WAA als gemeenten is vanaf 2017 een substantieel bedrag inzetbaar gemaakt en geormerkt om de eventuele frictiekosten te dekken om de beoogde transitie vanaf 2018 in de uitvoering bij WAA Groep nv mogelijk te maken. De gehele ombouw en transitie van WAA is vanaf 2018 met verve ter hand genomen en zal komende jaren verder gecontroleerd en geconditioneerd gebeuren met oog voor organisatorische en financiële stabiliteit en continuïteit van de organisatie WAA Groep én haar participanten. Inzet van eigen én aparte frictiemiddelen moet gebeuren rekening houdende met en binnen de bestaande financiële mogelijkheden van zowel WAA als de deelnemende gemeenten en onder genoemde randvoorwaarden.

WAA Venlo e.o. is en blijft ten aanzien van doelmatigheid jaarlijks streven naar evenwicht tussen doel en de hieraan verbonden kosten en bijdragen, onder regie en toezicht en in samenwerking met de deelnemende gemeenten.

Doelmatigheid is en blijft altijd voor WAA van belang en zal intern periodiek worden gemeten en getoetst aan de hand van vooraf benoemde prestatie-indicatoren. Via jaarrekeningen, begrotingen, kwartaalberichten, maandrapportages en maandelijks dashboards worden periodiek alle voor de sturing en bedrijfsvoering relevante indicatoren op een eenduidige en transparante wijze periodiek aan alle belanghebbenden bij WAA gepresenteerd.

Naast eigen indicatoren wordt doelmatigheid bij het Schap en haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv jaarlijks getoetst door de gerealiseerde doelen en de daarbij behorende kosten voor de uitvoering van de WSW af te zetten tegen beschikbare branchegegevens. Dit, tezamen met een duidelijke periodieke (interne) verantwoording en toelichting op resultaten en van nature ingebouwde interne en externe controles, zorgt voor een informatieverzorging die de vereiste (bestuurlijke) transparantie waarborgt. WAA heeft altijd al doelmatigheid hoog in haar vaandel staan en zal op dit punt de ingezette lijn blijven volgen.

2. Rechtmatigheid

Rechtmatigheid is te zien als "handelt binnen vigerende wettelijke kaders én bestuurlijke beleids- en richtlijnen zoals die door haar Bestuur resp. deelnemende gemeenten zijn geformuleerd". Rechtmatigheid veronderstelt ook te allen tijde integer zijn in al het doen en laten. Ook dit is voor een publieke organisatie als WAA een must en een vanzelfsprekendheid.

Bij rechtmatigheid hoort ook het adequaat afleggen van verantwoording naar alle participanten, transparantie in doen en laten. Dit zijn de uitgangspunten voor al het handelen en doen en als zodanig benoemd door WAA.

Omdat het afleggen van verantwoording en transparantie voor WAA altijd al van groot belang was en ook blijft, en het Schap het belang van Sisa (single information single audit) en de informatie die hieruit naar voren kwam, onverminderd onderschrijft, zijn – ondanks het ontbreken van een wettelijke verplichting hiervoor - in 2022 wederom de van toepassing zijnde Sisa-gegevens door WAA integraal opgenomen in de jaarstukken.

Tot en met 2022 gaf de accountant middels de controleverklaring aan in hoeverre WAA heeft voldaan aan de eisen van financiële en sociale rechtmatigheid. Vanaf 2023 is dat een zaak van het Dagelijks Bestuur. Ondanks de veranderende (eind)verantwoordelijkheid, blijft de accountant maar ook de Provincie als toezichthouder hierop mede toetsen. Primair wordt rechtmatigheid getoetst, via een door het Algemeen Bestuur van het Schap jaarlijks vast te stellen controleprotocol, aan vigerende wet- en regelgeving en o.b.v. (financiële) Schaps-verordeningen annex artikel 212 en 213 van de gemeentewet, interne richtlijnen en procedures, waarbij onderstaande items richtinggevend zijn;

- De financiële rechtmatigheid wordt getoetst door te controleren in hoeverre alle uitgaven binnen de kaders van de genoemde wettelijke regelingen vallen **én** of deze passen binnen wettelijke bepalingen voor verslaggeving (gemeentelijke comptabiliteitsvoorschriften), financiering (wet FIDO), etc. Vanaf den beginne heeft WAA steeds ruimschoots aan de gestelde rechtmatigheidseisen voldaan en ook in 2023 was dit het geval. WAA blijft er ook in de toekomst naar streven om steeds aan deze eisen te voldoen maar kan geen garantie hiervoor geven. Dit omdat het Rijk jaarlijks wet- en regelgeving aanpast zonder rekening te houden met praktische (on)mogelijkheden. Hierdoor is het risico van subsidiekorting altijd latent aanwezig.
- De sociale rechtmatigheid wordt getoetst door te controleren of WAA heeft voldaan aan de personele eisen zoals die door het Rijk in de WSW heeft neergelegd.

De accountant en de Provincie hebben in 2022 en 2023, wederom, vastgesteld dat ook op dit punt de WAA-organisatie voldoet aan de wettelijke resp. administratief-organisatorische eisen die op dit punt van belang zijn.

WAA richt zich vanaf 2014 volledig en sec op de uitvoering van de Wsw en blijft dit vooralsnog onverminderd doen. De resultaten (i.c. kosten en opbrengsten) die door WAA gegenereerd worden, worden geclassificeerd als volledig publiekrechtelijk. De publieke activiteit van WAA vloeit namelijk per definitie voort uit de Wsw.

Voorstel tot vaststelling van de begroting

Het Dagelijks Bestuur stelt aan het Algemeen Bestuur voor deze begroting vast te stellen.

Begroting

Programmaverantwoording

Algemeen

Het Schap kent in zijn begroting en jaarrekening één programma. Dit is het programma Sociale werkvoorziening. Alle processen van het Schap, inclusief alle ondersteunende processen zoals bestuur, financieel en operationeel beheer e.d. zijn gericht op dit programma zijnde het verzorgen van de uitvoering WSW voor de deelnemende gemeenten.

Nadrukkelijk dient, idem als in alle jaarrekeningen en begrotingen vanaf 2018, ook in deze begroting 2025 rekening gehouden te worden bij elke vergelijking over de jaren vanaf 2018 ten opzichte van alle jaren t/m 2017 van de kerncijfers, exploitatie e.d. van WAA op totaalniveau over de jaren vanaf 2018 en verder, dat de totale SW-populatie waarvoor WAA de WSW uitvoert, vanaf 2018 fors lager is dan in voorgaande jaren. Er is nl. vanaf 1-1-2018 geen sprake meer van een integrale maar van een deuluitvoering van de WSW voor de gemeenten via WAA. Dit omdat gemeenten vanaf 1-1-2018 zélf aan de lat staan voor de uitvoering van het beschutte deel van WSW.

Vanaf 1-1-2023 en verder gelden o.b.v. nieuwe Bestuurlijke afspraken onder Samen Verder! weer andere financiële afspraken en verhoudingen tussen het Schap en haar participanten. Hierdoor zijn de resultaten tot en met 2022 resp. begroting voor wijziging 2023 (zie *) en die vanaf begroting 2023 na wijziging en verder niet 1 op 1 meer inhoudelijk vergelijkbaar. Ook hiermede dient in alle vergelijkende cijfers vanaf 2023 ten opzichte van oudere jaren c.a. nadrukkelijk rekening gehouden te worden!

Programma Sociale werkvoorziening

1. Algemeen

Onder de nieuwe Participatiewet is het wettelijke kader voor de uitvoering van WSW van vóór 2015 ook daarna onveranderd doorgezet.

Hierbij ligt en blijft regie, uitvoering en financiering van de WSW onveranderd bij de individuele gemeenten. Het Schap is - en blijft dat vooralsnog onder voorbehoud van verandering hierin o.a. door het lopende onderzoek Samen Verder! naar een andere uitvoeringsmodaliteit - als Gemeenschappelijke Regeling door haar gemeenten integraal aangewezen als uitvoerder van de WSW. Zij heeft primair als taak de uitvoering van de WSW voor, door en namens de deelnemende gemeenten te verzorgen, hen te ondersteunen bij het invullen van hun WSW taakstelling en fungeert als Shared Service Center en als gemeenschappelijke werkgever voor WSW-dienstbetrekkingen voor en namens haar deelnemende gemeenten.

Vanaf 1-1-2023 zijn de deelnemende gemeenten direct zélf financieel en volledig verantwoordelijk voor het totale subsidieresultaat Wsw (= werkgeverskosten Wsw t.o.v. rijksbijdrage Wsw c.a.). En dan niet alleen zoals t/m 2022 voor sec de Beschutte Groep Wsw, maar vanaf 1-1-2023 voor de gehele Groep Wsw'ers. Tevens zal na 2022 en wel vanaf 1-1-2023 onveranderd WAA Groep nv, en indirect daarmee de gemeente Venlo als nieuwe 100% eigenaar hiervan, en dus niet meer het Schap, volledig verantwoordelijk zijn voor het operationele resultaat dat voortvloeit uit de plaatsing en begeleiding van niet Beschutte Wsw medewerkers. De rol van het Schap verandert daarmee definitief ook in financieel opzicht van een breed uitvoerend en risicodragend Shared Service Centre voor de integrale aansturing én uitvoering van de Wsw t/m 2022, naar een kleine publiekrechtelijke samenwerking van gemeenten en een organisatie die gezamenlijk namens haar deelnemende gemeenten de Wsw administratie inkoop bij WAA Groep nv, regie voert en toezicht houdt op de uitvoering van sec de Wsw regeling vanaf 2023. Het Schap heeft dan ook vanuit haar nieuwe rol en beperktere andere verantwoordelijkheden vanzelfsprekend ook een beperktere exploitatie vanaf 2023.

2. Sociaal beleid

In de beleidsvisie van het bestuur is aangegeven welke doelstellingen het Schap nastreeft. Op sociaal gebied zijn deze doelstellingen onveranderd ten opzichte van vorige jaren en vertaald in concreet meetbare termen als:

- een beleid gericht op plaatsing van WSW-medewerkers in het reguliere bedrijfsleven, rekening houdend met de individuele wensen en mogelijkheden van eenieder;
- optimale invulling van de jaarlijks door het Rijk aangegeven taakstelling.

Plaatsingen, in- en uitstroom

Het verloop van het totaal aantal geplaatste fte Wsw (incl. Begeleid werken) is als volgt:

Aantal fte	2025*	2024*	2023*	2022	2021
Beginstand	486,7	521,8	541,9	572,3	609,4
Bij: instroom	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Af: uitstroom	-29,3	-35,1	-20,1	-30,4	-37,1
Eindstand	457,4	486,7	521,8	541,9	572,3
Uitstroom in %	-5,2%	-4,6%	-4,7%	-4,3%	-6,9%

*) 2021 en 2022 werkelijk, 2023 volgens laatste cijfers, 2024 en 2025 volgens begroting

Vanaf 2015 is de eindstand van t-1 en de actuarieel berekende uitstroom per gemeente leidend voor de jaarlijkse subsidievaststelling WSW van de afzonderlijke gemeenten voor de komende perioden.

Wachtlijst

Vanaf 1-1-2015 zijn alle WSW-wachtlijsten opgeheven omdat vanaf die datum ook geen instroom meer mogelijk is vanaf een wachtlijst in de WSW.

Taakstelling WSW en realisatie

WAA zal, conform de beleidsdoelstellingen, evenals in 2024 ook in 2025 en volgende jaren de aan haar door individuele gemeenten toegewezen WSW-populatie conform de kaders van de WSW voorzien van passende arbeid.

3. Financieel beleid

Het jaarlijks kostenniveau van het Schap is in jaren 2025 en 2026 begroot op ca. € 500.000. Voor die jaren is hierbij jaarlijks een vergoeding van afgerond ongeveer € 200.000 van gemeenten voor de dienstverlening Wsw door het Schap begroot. Dit omdat het Schap in de jaren t/m 2026, idem als in 2023 en 2024, jaarlijks ongeveer € 115.000 jaarlijks gebruikt en onttrekt uit de bestemmingsreserve frictie ter dekking van de frictiekosten en daarbovenop jaarlijks € 200.000 zal inzetten ter mitigering van de gemeentelijke kosten middels een structurele vrijval uit het verwachte structurele overschot in de bestemmingsreserve frictie.

De begroting 2025 van het Schap sluit uiteindelijk met een tekort van € 315.000. Het tekort zal worden gedekt door:

- een onttrekking van € 115.000 uit de bestemmingsreserve ter dekking van frictiekosten over 2024;
- een vrijval van € 200.000 van de bestemmingsreserve, dit uit hoofde van bestuursbesluiten in december 2021, 2022 en 2023 dat een overschot op bestemmingsreserve Frictie over de jaren 2023 tot en met 2027 wordt ingezet ter dekking van eventuele exploitatietekorten van het Schap resp. ter mitigering van de gemeentelijke uitvoeringskosten Wsw over die jaren.

Na 2027 zullen de kosten van het Schap geleidelijk oplopen richting € 600.000. Door het wegvallen van de jaarlijkse vrijval van overschotten uit de bestemmingsreserve, zullen de vergoedingen van de gemeenten dan oplopen naar een nieuw structureel niveau van jaarlijks ongeveer € 400.000.

Het totale weerstandvermogen van Schap is en blijft jaarlijks vanaf 2023 op een stabiel niveau van ongeveer € 0,85 mio en zit dan daarmee ook iets boven het bestuurlijk bepaalde minimum niveau ad € 0,5 mio. Dit niveau is gewenst om eventuele startverplichtingen en meerkosten, zoals die begin 2024 aan de orde zijn, en gezien de economische onzekerheden zoals door het CPB voor komende periode daarna voorzien worden, in de exploitatie van het Schap in eerste instantie en in beperkte mate zelf te kunnen opvangen. Het is de bedoeling dat hiermede extra, onverwachte gemeentelijke meerkosten zoveel mogelijk wordt voorkomen, maar nadrukkelijk dient gezegd te worden dat dit niet uitgesloten kan worden.

4. Uitgangspunten voor de jaarbegroting en meerjarenbegroting

De verwachting ten aanzien van het sociale en financiële beleid voor **het volgend jaar** wordt in de **jaarbegroting** vertaald, en voor de komende **vier jaar in de meerjarenbegroting**. Beide begrotingen zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals die onderstaand worden aangegeven. Deze uitgangspunten zijn gestoeld op bedrijfsspecifieke, regionale en landelijke ontwikkelingen die verwacht worden en zichtbaar zijn op het gebied van gesubsidieerde arbeid in het algemeen en de sector Sociale Werkvoorziening in het bijzonder. Door het m.i.v. 1-1-2023 wegvallen van de eerdere 100% aandeelhouders-relatie van het Schap met WAA groep nv, zijn de begrote resultaten van de NV, en de uitgangspunten hiervoor, niet meer direct maar nog slechts indirect en secundair van belang voor de begrotingen van het Schap en niet meer primair relevant voor en aangegeven in de (meerjaren)begrotingen van het Schap vanaf 2023.

De jaar- en meerjarenbegrotingen van het Schap zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Met ingang van 1-1-2015 is de nieuwe Participatiewet in werking getreden. De aparte regelingen WWB, WSW, Wajong en AWBZ dagbesteding ca. zijn samengevoegd tot één koepelregeling. De nieuwe wet is primair gericht op plaatsing van eenieder die, al dan niet tijdelijk, niet actief is in de arbeidsmarkt en aangewezen is op ondersteuning van de overheid, z.s.m. en met een zeer tijdelijke, minimale ondersteuning van de overheid terug te laten keren naar de reguliere arbeidsmarkt. Vanaf 2015 is geen instroom meer in de WSW en worden alle mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door gemeenten zo veel mogelijk bemiddeld naar reguliere arbeid. Voor diegene waar dit niet mogelijk voor is, zorgen gemeenten zélf – al dan niet via regionale werkbedrijven - voor passende activiteiten voor deze groepen. WAA staat alleen aan de lat voor de uitvoering van de WSW.
2. Voor het budgetvolume WSW geldt als uitgangspunt een taakstelling voor 2025 van 484,8 SE (incl. Begeleid werken en Werken in buurten). Doordat vanaf 2015 geen instroom meer plaatsvindt daalt de gemiddelde bezetting WSW naar verwachting t/m 2028 jaarlijks met gemiddeld 5%, naar een niveau van 383,3 SE per eind 2028. Deze verwachte uitstroom is hoger dan in voorgaande begrotingen verwacht, o.a. door toenemende uitstroom a.g.v. uitval van WSW-ers, die hierdoor instromen in WIA en prepensioen.
3. Op basis van het strategisch plan "Samen Anders!" 2015 - 2020 zijn alle activiteiten voor eigen risico en rekening van WAA inmiddels afgebouwd t.g.v. externe plaatsingen van WSW-capaciteit voor en onder regie van derden. Activiteiten met relatief weinig raakvlak met onze WSW-bezetting zijn in 2018 vervreemd. De strategische koers en uitgangspunten zoals die toen benoemd zijn, blijven ook vanaf 1-1-2023 voor zowel WAA en in haar verlengde de uitvoeringsorganisatie WAA groep nv van toepassing en normatief.
4. De beschutte groep SW-medewerkers met een lagere loonwaarde (<30%) is vanaf 2018 in zijn geheel door de gemeenten zelf overgenomen, incl. alle financiële resultaten hierop, en door WAA groep in zijn geheel afgebouwd. In de financiële exploitatie vanaf 2018 zijn de effecten hiervan zowel in operationele zin als qua frictie opgenomen en financieel op hoofdlijnen vertaald in zowel de jaar- als meerjarenbegroting. Met het m.i.v. 2023 vervreemden van het belang in WAA groep nv, heeft het Schap de directe aansturing en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Wsw voor ook de zgn. niet Beschutte wsw groep vervreemd en in zijn geheel afgebouwd. Het Schap richt zich vanaf 2023 nog sec op haar primaire wettelijke kerntaak zijnde voor, door en namens de gemeenten regievoering over, toezicht houden op en verantwoording afleggen over de onderdelen van de Wsw die niet direct gerelateerd zijn aan passende plaatsing.
5. Bij de ombouw en krimp van de organisatie en vervreemding resp. afstoten van activiteiten is rekening gehouden met frictiekosten bij WAA groep nv. In lijn met Samen Anders! geldt hierbij

dat WAA Groep nv deze kosten kan en mag declareren bij het Schap voor zover de hiervoor gereserveerde middelen bij het Schap hiervoor toereikend zijn.

6. De gehele doelgroep WSW is op basis van een IOP (Individueel Ontwikkelingsplan) gescreend en ingedeeld op basis van loonwaarde. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen WSW-ers met een verwachte loonwaarde die hoger is dan de te verwachten individuele begeleidingskosten (de niet-beschutte groep) en WSW-ers waar dit waarschijnlijk niet het geval is (de beschutte groep). De niet-beschutte is zoveel mogelijk extern geplaatst als Detacheringen, Begeleid werken of in Werken op locatie.
De beschutte groep is door de deelnemende gemeenten zelf zoveel mogelijk geplaatst via het concept "Werken in buurten".
7. In tegenstelling tot de jaren t/m 2022, is de ontwikkeling van het subsidieresultaat vanaf 2023 niet meer toonaangevend in de ontwikkeling van het totale tekort van WAA.
8. De stijging van de loonkosten van het reguliere personeel is vanaf 2023 niet meer direct maar wel indirect van belang voor het Schap omdat zij de personele capaciteit voor al haar activiteiten inkoopt bij WAA groep nv. In deze begroting is hierbij rekening gehouden met jaarlijks loonindexatie van 4,1% en prijsinflatie van 2,2% o.b.v. de MEV 2024 voor de periode 2025-2028.
9. In de meerjarenraming van het Schap als WAA groep nv is rekening gehouden met de meest recente prognoses van het CPB (okt. 2023). In de 1^e begrotingswijzigingen van 2024 en in deze primaire begroting 2025 is met zowel uitlopende Covid-19 effecten als de gevolgen van de oorlogen in de Oekraïne en Israël als volgt rekening gehouden:
  - In het begrote resultaat 2024 is een extra voorzichtigheidsbuffer van € 125.000 in de toegevoegde waarde opgenomen. In de primaire Begroting 2025 is dit PM opgenomen.
  - Voor 2024 en volgende jaren zijn in dit kader eventuele extra kosten én eventuele compensatie hiervoor beiden als PM opgenomen.
10. Het (verwachte) tekort a.g.v. het negatieve concernresultaat wordt, behalve door de gemeentelijke vergoeding voor Wsw dienstverlening, opgevangen door:
  - a) de inzet van de bestemmingsreserve (ter dekking van frictiekosten).
  - b) de al genoemde vrijval van de bestemmingsreserve frictie ad € 200.000 jaarlijks van 2023 t/m 2026 en een extra vrijval van € 51.000 in 2027.
  - c) door inzet van de vrije algemene reserves middels een zgn. egalisatiefonds resp. weerstandsvermogen. De vrije reserves van WAA Venlo e.o. bedragen begin en eind 2024 naar verwachting structureel ongeveer € 0,5 mio en een aanvullende extra buffer van € 0,35 mio voor incidentele mogelijke incidentele extra (meer)kosten.

Op basis van de genoemde uitgangspunten ziet de meerjarenbegroting er als volgt uit:

Meerjarenperspectief	2024 1e begroot wijziging	2025 begroot	2026 begroot	2027 begroot	2028 begroot
(in € x 1.000)					
Bijdrage Gemeenten inzake kosten d.v.o.	170	178	186	344	404
Overige baten	0	0	0	0	0
Totaal baten	170	178	186	344	404
Reorganisatie-/frictiekst.	115	115	50	22	200
Overige kosten	370	378	386	395	404
Totaal lasten	485	493	436	417	604
Exploitatieresultaat	-315	-315	-250	-73	-200
Bijdrage Schap aan NV	0	0	0	0	0
Concernresultaat	-315	-315	-250	-73	-200
Onttrekking bestemmingsreserve	115	115	50	22	200
Vrijval bestemmingsreserve	200	200	200	51	0
Toevoeging bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Onttrekking (+) /toevoeg (-). vrije reserve	0	0	0	0	0
Concern resultaat na dekking	0	0	0	0	0

Onderstaand de meerjarenbegroting weergegeven in structurele en incidentele baten en lasten conform het model Begrotingsevenwicht zoals voorgeschreven door het BBV:

Begrotingsevenwicht Schap	2024			2025			2026			2027			2028		
	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel
Primaire begroting 2025															
Recapitulatie begrotingsevenwicht (in € 1.000)															
Lasten programma Wsw	485	115	370	493	115	378	436	50	386	417	22	395	604	200	404
Totaal lasten programma's	485	115	370	493	115	378	436	50	386	417	22	395	604	200	404
Baten programma Wsw	170	0	170	178	0	178	186	0	186	344	0	344	404	0	404
Totaal baten programma's	170	0	170	178	0	178	186	0	186	344	0	344	404	0	404
Saldo van baten en lasten programma's	-315	-115	-200	-315	-115	-200	-250	-50	-200	-73	-22	-51	-200	-200	0
lasten algemeen dekkingsmiddel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lasten overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lasten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
lasten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
baten algemeen dekkingsmiddel	315	115	200	315	115	200	250	50	200	73	22	51	200	200	0
baten overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten diverse	315	115	200	315	115	200	250	50	200	73	22	51	200	200	0
Saldo van diverse lasten	315	115	200	315	115	200	250	50	200	73	22	51	200	200	0
Saldo totale saldo van baten en lasten van programma's en diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vrijval reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal structurele lasten			370			378			386			395			404
Totaal structurele baten			370			378			386			395			404
Structurele baten - structurele lasten			0			0			0			0			0

Balans meerjarenoverzicht

Onderstaand een meerjarig overzicht van de geprognostiseerde balansposities van het Schap, waarin conform de verplichtingen vanuit de wet FIDO, zijn opgenomen de reserves en voorzieningen.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
x €1.000					
1. Activa					
1.1 Vaste activa					
1.1.1 Financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	0	0	0	0	0
1.2 Vlottende activa					
1.2.1 Uitzettingen korter dan 1 jaar	8.427	7.837	7.462	7.279	6.989
1.2.2 Liquide middelen	15	15	15	15	15
Totaal vlottende activa	8.442	7.852	7.477	7.294	7.004
Totaal activa	8.442	7.852	7.477	7.294	7.004
2. Passiva					
2.1 Vaste passiva					
Algemene reserve	500	500	500	500	500
Egalisatiereserve	340	340	340	340	340
Bestemmingsreserve	2.202	1.887	1.637	1.564	1.364
2.1.1 Totaal eigen vermogen	3.042	2.727	2.477	2.404	2.204
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0
2.1.2 Totaal voorzieningen	0	0	0	0	0
Totaal reserves en voorzieningen	3.042	2.727	2.477	2.404	2.204
2.1.3 Vaste schulden langer dan 1 jaar	150	0	0	0	0
2.2 Vlottende passiva	5.250	5.125	5.000	4.890	4.800
Totaal passiva	8.442	7.852	7.477	7.294	7.004
Mutaties reserves:					
x €1.000					
Onttrekking bestemmingsreserve	115	115	50	22	200
Vrijval bestemmingsreserve	200	200	200	51	0
Onttrekking egalisatiereserve	0	0	0	0	0
Totaal	315	315	250	73	200

De onttrekking van de bestemmingsreserve betreft bijdragen aan frictiekosten en projectkosten van WAA groep nv. De vrijval van de bestemmingsreserve 2024-2026 en 2027 betreft een bedrag ad € 651.000 dat ultimo 2024 teveel is gereserveerd voor dekking van toekomstige frictiekosten. Dit bedrag zal conform bestuursbesluit (in december 2023) vanaf 2024 in vier jaren vrijvallen ter dekking van toekomstige exploitatietekorten van WAA Schap.

Overige paragrafen

1. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Het bestuur heeft in 2017 o.b.v. een modelmatige calculatie van het risico-/weerstandvermogen bepaald dat eventuele toekomstige positieve exploitatiesaldi tot een niveau van minimaal € 0,5 mio voor het Schap voldoende zijn als weerstandvermogen om de eerste algemene risico's binnen WAA zelf te kunnen opvangen. De deelnemende gemeenten zijn zich ervan bewust en zijn bereid bij grotere calamiteiten bij te (moeten) springen.

Onderstaand een overzicht van de kengetallen zoals genoemd in art. 11 van BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten):

Primaire begroting 2025	Verloop van de kengetallen					
	Werkelijk 2023	1e begr.-wijziging 2024	Primaire begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Netto schuldquote	-1017%	-1789%	-1532%	-1332%	-699%	-546%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-1017%	-1789%	-1532%	-1332%	-699%	-546%
Solvabiliteitsrisico	37%	36%	35%	33%	33%	31%
Structurele exploitatieruimte	8%	-185%	-177%	-134%	-21%	-50%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote en de solvabiliteit nemen in de tijd af doordat het Schap (bijna) alles financiert met eigen vermogen én na 2024 geen leningen meer heeft en derhalve niet meer jaarlijks aflost op langlopende leningen. Dit in combinatie met een gelijkblijvend van vrije reserves. Alleen de bestemmingsreserve wordt geleidelijk aangesproken ter dekking van frictiekosten resp. valt deels geconditioneerd vrij voor het overschot. Hierdoor daalt de verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen en solvabiliteitsrisico zeer geleidelijk. De exploitatieruimte is in 2023 boven begroting positief o.b.v. een niet begroot maar wel positief exploitatieresultaat in dat jaar. En vanaf 2024 tot en met 2027 negatief omdat er structureel een blijvend tekort op de exploitatie is dat met de structurele vrijval – én bijdrage uit de bestemmingsreserve structureel wordt gedekt tm 2027. Daarna is er alleen nog een structurele dekking uit de bestemmingsreserve frictie voor de feitelijke frictiekosten en geen aanvullende vrijval meer.

2. Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing

De risico's die het Schap loopt als publiekrechtelijke organisatie zijn vanaf 2023 door de nieuwe organisatorische en Bestuurlijke constellatie fundamenteel anders van aard en omvang dan in de periode ervoor. Tot en met 2022 loopt het Schap als integraal uitvoerder van de Wsw en enig aandeelhouder van haar Wsw uitvoeringsorganisatie zowel direct als indirect risico uit hoofde van uitvoering van de Wsw overall als uit het dagdagelijks plaatsen en begeleiden van mensen met een loonwaarde tot 80% in en onder reguliere marktsettings. Vanaf 2023 loopt het Schap alleen nog als ambtelijk opdrachtgever namens haar deelnemende gemeenten indirecte risico's voor het door WAA groep nv laten uitvoeren van de Wsw onder haar eindverantwoordelijkheid en toezicht, en zijn de directe operationele en financiële risico's sterk beperkt tot en door de kleinere eigen financiële huishouding onder het gesternte van de nieuwe strategische werkelijkheid en met inachtneming van de nieuwe bestuurlijke, operationele en contractuele afspraken onder Samen Verder!.

2.1 Risico's voor Schap als publiekrechtelijke organisatie

- **Risico: optimalisatie- en finetuning proces**

Ondanks dat WAA vanaf 2023 niet meer financieel verantwoordelijk is voor de concrete uitvoering van de Wsw, en de krimp van de uitvoeringsorganisatie WAA vermoedelijk in de loop van 2024 zal worden getemperd door een in het proces Samen Verder al aangegeven gewenste verbreding van de

doelgroep bij WAA Groep nv, blijft het Schap wel voor, door en namens de gemeenten bij gemeenschappelijke regeling aangewezen samenwerkingsverband eindverantwoordelijk voor de integrale uitvoering van de Wsw. Het verder optimaliseren van het gehele proces van detacheren en van (aanvullende) maatregelen dat nodig is voor WAA groep nv om als aangewezen uitvoerder van deze taak dit kwalitatief en kwantitatief te kunnen blijven doen en duurzaam borgen, heeft dan wel vanaf 2023 geen direct maar wel een indirect effect op de exploitatie van WAA Venlo e.o. De mate waarin dit proces bij WAA groep nv slaagt is derhalve niet meer direct maar wel nog indirect een financieel risico voor WAA Venlo e.o. voor het geval de uitvoering niet kan (blijven) voldoen aan de vereiste minimum criteria van de Wsw.

- **Risico: mogelijke herijking bestuurlijke constellatie WAA**

De nieuwe bestuurlijke constellatie van WAA vanaf 2023 zorgt bij het Schap voor een fundamentele wijziging in bestuurlijke taken en verantwoordelijkheid bij het Schap. De taken die het Schap vanaf 2023 heeft in het hele proces van integrale uitvoering aan de Wsw, zijn hierbij beperkt tot regie en toezicht houden op de uitvoering van de Wsw door de individuele gemeenten t.b.v. Beschutte Groep Wsw) en WAA groep nv voor de Niet Beschutte groep Wsw én het (laten) administreren en verantwoording afleggen aan zowel gemeenten als het Rijk (resp. Pantheia) hierover middels de maandelijkse prognose- en bezettingsstaten resp. periodieke wettelijke rapportages zoals b.v. Sisa etc. Deze nieuwe verantwoordelijkheden kunnen en zullen op termijn waarschijnlijk tot een andere invulling in vorm en inrichting van zowel administreren Wsw als in de governance en daarmee bestuurlijke constellatie bij het Schap zorgen. Vooralnog is het nog niet zover en behoudens de veranderingen in financiële stromen en veranderingen die vanaf 2023 voortvloeien uit Samen Anders!, gaan de zaken going concern door en wordt vooralnog geen veranderingen doorgevoerd in administratie voering van de Wsw én in de wijze en vorm van regie en toezicht houden op de uitvoering Wsw door het Schap. Maar het behoort zeker tot de mogelijkheden dat in de toekomst hierin aanpassingen komen. Door een verdergaande krimp van de Wsw is het op een langere termijn ook de vraag of dan nog voldoende draagkracht en economy of scale is voor de deelnemende gemeenten om de uitvoering van de Wsw bij een aparte eigen entiteit als het Schap te houden en/of het Schap als eigen entiteit an sich dan überhaupt nog wel standhoudt. Op termijn kan dit zorgen voor het aanpassen van de algemene Gemeenschappelijke Regeling tot bv sec een basis Bedrijfsvoeringregeling binnen de Wet Gemeenschappelijke Regelingen maar ook is er een risico voor continuïteit voor het Schap als Gemeenschappelijke Regeling en zelfstandige Wsw organisatie.

- **Risico's uit hoofde van de WSW**

Met ingang van 2023 zijn de directe financiële risico's voor de uitvoering van de Wsw niet meer van toepassing. Vanaf 1-1-2023 zijn de deelnemende gemeenten immers direct zélf financieel en volledig verantwoordelijk voor het totale subsidieresultaat Wsw (= werkgeverskosten Wsw t.o.v. rijksbijdrage Wsw c.a.) En dan niet alleen zoals t/m 2022 voor sec de Beschutte Groep Wsw, maar vanaf 1-1-2023 voor de zgn. Gele én Blauwe Groep Wsw. Tevens zal na 2022 en wel vanaf 1-1-2023 onveranderd WAA Groep nv, en indirect daarmee de gemeente Venlo als nieuwe 100% eigenaar hiervan, en dus niet meer het Schap, volledig verantwoordelijk zijn voor het operationele resultaat dat voortvloeit uit de plaatsing en begeleiding van niet Beschutte Wsw medewerkers. De rol van het Schap verandert daarmee definitief ook in financieel opzicht van een breed uitvoerend en risicodragend Shared Service Centre voor de integrale aansturing én uitvoering van de Wsw t/m 2022, naar een kleine publiekrechtelijke samenwerking van gemeenten en een organisatie die gezamenlijk namens haar deelnemende gemeenten de Wsw administratie inkoop bij WAA Groep nv, regie voert en toezicht houdt op de uitvoering van sec de Wsw regeling vanaf 2023.

- **Risico's naar aanleiding van gemeentelijke herindeling**

Het herindelingsproces in de regio Noord-Limburg is voorlopig niet aan de orde maar daarom niet minder belangrijk. Dit proces is direct van belang voor WAA omdat een mogelijke verkleining van het WSW-verzorgingsgebied kan leiden tot een geringer gemeentelijk draagvlak via een lager aanbod van SW-geïndiceerd personeel. Hierdoor kan de bedrijfsvoering (nog) sterker onder druk komen te staan terwijl de financiële draagkracht onder de onderneming WAA kleiner wordt. Hierdoor kunnen in de toekomst activiteiten onder druk komen te staan. De risico's voor WAA vanuit deze optiek zijn bijna niet in te schatten maar daarom niet minder aanwezig.

- **Demografische risico's**

Het maatschappelijk probleem van een vergrijzende samenleving is ook bij WAA een issue dat bij WAA zelfs nog sterker doorwerkt dan in de samenleving. Een analyse van het SW-personeelbestand van WAA geeft aan dat de gemiddelde leeftijd hoger is dan het gemiddelde in den lande. Een stijging van de gemiddelde leeftijd gaat gepaard met een oplopende krimp en hogere uitvoeringskosten. Hierbij valt dan onder andere te denken aan hogere loonkosten per fte (meer functie-eindlonen) en hogere prepensioenkosten en vervangingskosten doordat meer gebruik gemaakt wordt van seniorenregelingen c.a.

Op nationaal niveau wordt steeds nadrukkelijker nagedacht over en gewerkt aan diverse maatregelen om werknemers langer in het arbeidsproces te houden. In de nieuwe Cao voor zowel Wsw- als niet-Wsw-personeel is deze beweging echter omgekeerd zichtbaar: seniorenregelingen en RVU/FPU-achtige modellen worden niet om- en afgebouwd maar uitgebouwd en kennen hele lange uitlooptermijnen voor zittend personeel en stimuleren zo medewerkers eerder om op relatief jonge leeftijd te stoppen met werken dan andersom. Dit omdat deze regelingen nog steeds gepaard gaan met financieel aantrekkelijke voorwaarden voor de medewerkers. Nog los van het sterk kostenverhogende effect van deze maatregelen voor de individuele bedrijven en gemeenten, zal duidelijk zijn dat bovenstaande ontwikkelingen een risico vormen voor de gemeenten zelf maar ook voor de bedrijfsvoering van WAA Groep nv en daarmee indirect voor de uitvoering van de Wsw waarvoor het Schap verantwoordelijk is en blijft.

- **Fiscale risico's**

Vanaf 2016 is een breed en integraal vennootschapsbelastingmodel voor publiekrechtelijke organisaties van toepassing. WAA Venlo e.o. is hierbij aangemerkt als een Gemeenschappelijke Regeling die geen winststreven heeft en die zich om die reden niet als onderneming voor de vennootschapsbelasting kwalificeert. De uitvoeringsorganisatie WAA groep nv is te zien als een overheids-nv die sec de WSW uitvoert met haar werkactiviteiten en om die reden valt onder de vrijstellingsbepalingen van de nieuwe Wet Vpb. Beide vrijstellingen zijn eind 2017 formeel door de Belastingdienst goedgekeurd en bevestigd. De 100% dochtermaatschappijen van WAA groep nv, Beheermaatschappij Werkvoorziening Venlo bv en Vindt bv, zijn beide wel aangemerkt als formeel Vpb-plichtig, maar voeren feitelijk (momenteel) geen onderneming. Hierdoor is de materiële Vpb-plicht voor deze beide bedrijven nagenoeg nihil. Ondanks dat ten aanzien van fiscaliteiten en vennootschapsbelasting e.e.a. vanaf 2017 is uitgekristalliseerd en formeel is goedgekeurd, is het altijd maar de vraag of dit ook in de toekomst zo blijft. De hele wet- en regelgeving op dit terrein is nl. nog steeds volop in beweging. Hierdoor loopt WAA (en haar deelnemende gemeenten) het risico dat in de toekomst toch ooit mogelijke overschotten van het Schap en WAA groep nv worden 'afgeroomd' met vennootschapsbelasting.

- **Financieringsrisico's**

In de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheid) is onder andere opgenomen dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in hun begroting een treasurystatuut moeten opnemen, waarin een uiteenzetting wordt gegeven van de risico's met betrekking tot treasurybeheer. Voor een uiteenzetting van deze risico's wordt verwezen naar de toelichting onder 'Financiering'.

- **Risico's majeure bijzondere externe ontwikkelingen ten aanzien van Rijksbijdrage WSW**

Ondanks dat COVID-19 tot en met 2022 wel een fors effect heeft gehad bij WAA, zijn de effecten hiervoor voor sec het Schap op kortere termijn vooralsnog beperkt gebleven. Het zelfde geldt grotendeels voor de globale effecten en naweeën van de oorlogen in de Oekraïne en Israël. Als gekeken wordt naar de periode vanaf 2023 en verder, ligt dit risico primair bij WAA Groep nv en indirect nog bij het Schap. En ondanks dat e.e.a. vanaf 2023 dan wel minder in directe financiële zin het Schap raakt, kan het wel van invloed zijn op de wijze waarop het Rijk daarop inspeelt met wettelijke maatregelen die zowel direct als indirect uitvoering van de Wsw en daarmee het toezicht c.a. hierop kunnen beïnvloeden.

2.2 Risico's in de uitvoering van de Wsw

- **Aanwijzing en uitvoering Wsw door WAA-groep nv**

Door de verkoop van het volledige aandelenbelang per 1-1-2023 loopt het Schap als Gemeenschappelijke Regeling geen directe risico's uit hoofde van het ondernemerschap. Omdat het Schap tot en met 2022 WAA groep nv heeft aangewezen als enige uitvoerder voor, door en namens haar voor de Wsw, loopt het Schap indirect natuurlijk wel bedrijfsrisico's. Immers, de resultaten van WAA groep nv zullen van invloed zijn op de bedrijfsvoering van WAA groep nv en kunnen daarmee zowel in organisatie, aard en inhoud de uitvoering van de Wsw raken. Een uitvoering waar het Schap toezicht op moet houden omdat zij hiervoor eindverantwoordelijk is. Het risico dat voortvloeit uit het ondernemerschap is altijd iets wat blijft, en is inherent aan de structuur en afzetmarkten waarop WAA groep nv opereert. En vanaf 2023 heeft het Schap daar geen directe bemoeienis meer mee maar toch; continuïteit van WAA Groep nv is in de huidige contractrelatie en voor de uitvoering van de Wsw wel een direct issue voor het Schap. En daarmee is discontinuïteit van WAA groep nv een direct risico voor het Schap.

- **Risico: vervuilde gronden**

Het Schap was tot medio 2018 eigenaar van (onder-)gronden aan de Edisonstraat in Venlo en van de Kwekerij Roobeek. En ondanks dat zowel het complex aan de Edisonstraat als de Kwekerij vervreemd zijn, kan voor WAA t.a.v. milieuvervuilingen een staartverplichting uit voortvloeien. Ondanks het feit dat WAA van mening is dat momenteel geen sprake is van milieurisico's en/of vervuiling van ondergronden c.a., in welke zin dan ook, die niet in beeld en opgelost resp. afgekocht zijn, is hier wel altijd een latent risico aanwezig.

- **Risico: AVG**

Vanaf medio 2018 is in Europa een nieuwe privacywetgeving van kracht die de wettelijke bescherming van persoonsgegevens moet waarborgen. In Nederland is dit vertaald in (aanvullende) wetgeving in de vorm van een zgn. AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). Deze wet schrijft gedetailleerd voor hoe, wat en waar een organisatie moet omgaan met de bewaring en verstrekking van persoonsgegevens. Zeker aan een publieke organisatie als WAA, die werkt met een kwetsbare doelgroep, stelt deze wet hoge eisen zowel in middelen als doen en laten van mensen op dit gebied. WAA is in dit kader al een heel traject gelopen van zowel fysieke maatregelen als bewustwording en het als organisatie steeds alert zijn op alles in dit kader. En ondanks dat WAA van mening is dat zij momenteel "AVG-proof" is, moet nog het nodige gebeuren om op dit gebied ook op lange termijn volledig AVG-proof te blijven. In de AVG zijn boetes en bestuurlijke maatregelen vastgelegd indien hier niet aan voldaan wordt. En ondanks dat WAA op dit punt naar haar mening AVG-proof is, is het nu, maar ook in de toekomst nooit uit te sluiten dat iets op dat punt niet goed gaat. Immers: WAA is en blijft een organisatie die draait om en met mensen. En mensen maken nu eenmaal fouten. Vanuit die optiek is nu, maar ook in de toekomst altijd een risico voor WAA en in het verlengde haar participanten.

- **Risico: cyberrisico's**

Recente voorvallen van organisaties die zijn aangevallen door hackers of internetcriminelen hebben aangetoond dat elke organisatie tegenwoordig risico loopt op verstoring of zelfs lamlegging van de interne werkprocessen door virussen a.g.v. malware of door bedreigingen via ransomware. WAA heeft tegen deze risico's wel maatregelen genomen, zowel fysiek en softwarematig als in risicoafdekking (cyberverzekering). Desondanks is algemeen bekend dat beveiliging tegen cyberrisico's vaak achter de nieuwste ontwikkelingen aanloopt, en dus altijd een latent cyberrisico aanwezig is.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Na de verkoop van haar gronden in 2017 en 2018 heeft WAA Venlo e.o. geen kapitaalgoederen meer. Derhalve is geen sprake van onderhoud van kapitaalgoederen.

4. Financiering

WAA kent conform de wet FIDO een treasurywet en geeft jaarlijks in een aparte paragraaf in de begroting een beschouwing van de rente en financieringsontwikkelingen zoals het Schap die verwacht. Uitgangspunt is hierbij dat voldoende inzicht moet zijn in korte en langlopende financieringsrisico's van het Schap en op welke wijze het Schap deze risico's beheerst resp. beperkt. Indicatoren hiervoor zijn, naast het financieringsoverzicht, overzichten van leningenrisico's en renterisico's. Benchmarks hiervoor zijn de wettelijke criteria zoals die in de Wet FIDO zijn vastgelegd voor gemeenschappelijke regelingen.

Onderstaand zijn de kasgeldruimte en de renterisico's weergegeven. Deze overzichten zijn opgesteld volgens de voorschriften van de Wet FIDO. Uit beide overzichten blijkt dat het Schap in 2023 en de jaren daarna voldoet aan de hiervoor geldende normen. Begin 2023 is er, door de eenmalige korting op de uitvoeringskosten over 2023 door WAA groep nv aan het Schap, sprake van een incidenteel fors vermogenoverschot bij het Schap. Door uitbetaling hiervan in de loop van het 2^e kwartaal aan deelnemende gemeenten, daalt dit overschot naar een meer regulier niveau van € 4 mio. En vanaf 2023 is er sprake van een fors lager exploitatie bij het Schap in combinatie met een vanaf 2023 niet meer voor de exploitatie benodigde externe financiering en derhalve uitloop van een oude, langlopende lening via lineaire aflossing.

1e kwartaal 2023

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo januari	1.674	11.880	10.206
ultimo februari	937	11.340	10.403
ultimo maart	71	14.542	14.471
(4) Gemiddelde van (3)			11.690
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
	-5 Kasgeldlimiet (KGL)		49
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		11.641
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
	-7 Begrotingstotaal 2023		598
	-8 Percentage regeling		8,20%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		49

2e kwartaal 2023

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo april	3.036	14.938	11.902
ultimo mei	5.587	10.105	4.518
ultimo juni	5.354	9.856	4.502
(4) Gemiddelde van (3)			6.974
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
	-5 Kasgeldlimiet (KGL)		49
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		6.925
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
	-7 Begrotingstotaal 2023		598
	-8 Percentage regeling		8,20%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		49

3e kwartaal 2023

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo juli	4.607	9.027	4.420
Ultimo augustus	4.656	8.999	4.343
ultimo september	5.352	9.409	4.057
(4) Gemiddelde van (3)			4.273
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
-5	Kasgeldlimiet (KGL)		49
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		4.224
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
	-7	Begrotingstotaal 2023	598
	-8	Percentage regeling	8,20%
(5) = (7) x (8) / 100		Kasgeldlimiet	49

4e kwartaal 2023

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo oktober	5.656	9.837	4.179
ultimo november	5.663	9.836	4.173
ultimo december	5.664	9.837	4.173
(4) Gemiddelde van (3)			4.175
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
-5	Kasgeldlimiet (KGL)		49
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		4.126
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
	-7	Begrotingstotaal 2023	598
	-8	Percentage regeling	8,20%
(5) = (7) x (8) / 100		Kasgeldlimiet	49

Renterisico vaste schuld

Bedragen x € 1.000

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	Realisatie 2023	Begroting 2024 na wijziging	Primaire begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
(1)	Renteherziening	0	0	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	150	150	150	0	0	0
(3)	Renterisico	150	150	150	0	0	0
(4)	Renterisiconorm	52	97	99	88	83	121
(5a) = (4>3)	Ruimte onder risiconorm		0	0	88	83	121
(5b) = 3>4)	Overschrijding risiconorm	98	53	51	0	0	0
Berekening Renterisiconorm:							
(4a)	Totaal reguliere lasten boekjaar	258	485	493	436	417	604
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%	20%
(4) =(4a x 4b/100)	Renterisiconorm boekjaar	52	97	99	88	83	121

EMU saldo Primaire begroting 2025

EMU-saldo		x € 1000						
		Realisatie		Begroting				
	Omschrijving	2023 *)	2024 voor wizj.	2024 na 1e wizj.	2025	2026	2027	2028
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	28	-312	-315	-315	-250	-73	-200
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0	0	0
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0	0	0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	0	0	0	0	0	0	0
5	Baten uit bijdragen van andere overheden waaronder in het Schap deelnemende gemeenten, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten	0	0	0	0	0	0	0
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?							
Berekend EMU-saldo		28	-312	-315	-315	-250	-73	-200

*) volgens voorlopige cijfers

5. Verbonden partijen

Het Schap is een Gemeenschappelijke Regeling die de Wsw uitvoert namens de hierin deelnemende gemeenten Beesel, Bergen en Venlo. Het Schap is tot en met 1-1-2023 100% eigenaar van WAA groep nv, gevestigd aan de Prinsessesingel 10 te Venlo. WAA groep nv voert namens het Schap de Wsw uit op basis van een contract. Het huidige contract is, met een voorbehoud van behoud van de huidige organieke constellatie, verlengd en loopt tot en met 31 december 2032.

6. Lokale heffingen

Het Schap kent geen lokale heffingen.

7. Grondbeleid

Het Schap kent geen grondbeleid. Het Schap heeft, na de verkoop van haar gronden in 2017 en begin 2018, geen gronden meer in bezit.

Overzicht van baten en lasten begroting 2025

Overzicht van baten en lasten

	Primaire begroting 2025		Begroting 2024 na 1e wijziging		Primaire begroting 2024		Werkelijk 2023*	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Vergoeding DVO gemeenten		178		170		199		286
Diverse baten		0		0		0		44
Totale baten		178		170		199		330
Administratiekosten	80		78		72		71	
Personeelskosten bestuur	27		25		23		23	
Rentekosten minus – opbrengsten	-104		-89		19		-271	
Kosten uitplaatsingen en herindicatie	230		218		197		200	
Frictiekosten bijdrage aan NV	115		115		112		112	
Projectkosten bijdrage aan NV			0		0		0	
Overige algemene kosten	145		138		88		123	
Totale lasten		493		485		511		258
Exploitatieresultaat		-315		-315		-312		72
Bijdrage aan WAA groep nv		0		0		0		-44
Resultaat deelnemingen		0		0		0		0
Concernresultaat		-315		-315		-312		28
Dekking concernresultaat:								
Gemeentelijke tekortfinanciering WSW		0		0		0		0
Begroot saldo baten en lasten		-315		-315		-312		28
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve	115		115		112		112	
Vrijval bestemmingsreserve	200		200		200		200	
Toevoegingen aan bestemmingsreserve	0		0		0		0	
Begroot resultaat (te dekken uit alg. reserve)		0		0		0		340

*) betreft voorlopige cijfers

Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

Resultaat (te dekken uit algemene reserve)
 Mutaties in bestemmingsreserve
 Mutaties in werkkapitaal

Kasstroom uit operationele activiteiten

Desinvesteringen mat. vaste activa
 Resultaat deelnemingen

Kasstroom uit investeringsactiviteiten

Aflossingen van langlopende schulden

Kasstroom uit financieringsactiviteiten

Mutatie geldmiddelen

*) betreft voorlopige cijfers

Saldi geldmiddelen:

Beginstand boekjaar

Eindstand boekjaar

Mutatie

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijziging	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023*
	0	0	0	28
	-315	-315	-312	-312
	465	465	462	435
Kasstroom uit operationele activiteiten	150	150	150	151
	0	0	0	0
	0	0	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	0	0	0
	-150	-150	-150	-150
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-150	-150	-150	-150
Mutatie geldmiddelen	0	0	0	1
	15	15	15	14
	15	15	15	15
Mutatie	0	0	0	1

Toelichting op de programmabegroting

Nadrukkelijk dient, idem als in alle jaarrekeningen en begrotingen vanaf 2018 tot en met 2022, rekening gehouden te worden dat bij elke vergelijking van alle jaren t/m 2017 van de kerncijfers, exploitatie e.d. van WAA op totaalniveau met de jaren vanaf 2018 tot en met 2022, dat de totale SW-populatie waarvoor WAA de WSW uitvoerde, vanaf 2018 tot en met 2022 fors lager was dan in voorgaande jaren. Er is nl. vanaf 1-1-2018 tot en met 2022 geen sprake meer van een integrale maar van een deelluitvoering van de WSW voor de gemeenten via WAA. Dit omdat gemeenten vanaf 1-1-2018 tot en met 2022 zélf aan de lat staan voor de uitvoering van het beschutte deel van WSW.

Vanaf 1-1-2023 en verder gelden o.b.v. nieuwe Bestuurlijke afspraken onder Samen Verder! andere financiële afspraken en verhoudingen tussen het Schap en haar participanten. En staat WAA Venlo e.o. in een andere hoedanigheid weer aan de lat voor de gehele SW populatie. Hierdoor zijn de kerncijfers, resultaten e.d. tot en met 2022 en die vanaf de 1^e begroting 2023 na wijziging en verder niet 1 op 1 meer inhoudelijk vergelijkbaar. Ook hiermede dient in alle vergelijkende cijfers vanaf 2023 ten opzichte van oudere jaren c.a. nadrukkelijk rekening gehouden te worden!

Vergoeding DVO gemeenten

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023*
Vergoeding DVO Gemeenten	178	170	199	286
Totaal	178	170	199	286

Vanaf 2023 worden de kosten voor de Wsw dienstverlening van het Schap, in lijn met bestuurlijk vastgestelde dienstverleningsovereenkomsten, jaarlijks geïndexeerd en direct bij de deelnemende gemeenten middels een factuur met 21% btw in rekening gebracht. Deze vergoeding moet in principe zorgen voor een sluitende exploitatie van het Schap resp. kostendekkend moet zijn.

Diverse baten

In 2023 betreft dit de in najaar 2023 via gemeenten van het Rijk ontvangen eenmalige zogenaamde energiekostencompensatie om de gevolgen van extreme stijging van energiekosten eind 2022 en begin 2023 op de bedrijfsvoering van WAA Groep nv te mitigeren. In 2023 bedroeg deze eenmalige bijdrage in totaal ongeveer € 44.000. Voor alle jaren na 2023 is een eventuele bijdrage uit dien hoofde als PM geraamd.

Personeelskosten bestuur

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023*
Salarissen en sociale premies	27	25	23	23
Totaal	27	25	23	23

* Voorlopige cijfers

Rentekosten minus –opbrengsten

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023 *)
Rentekosten leningen o/g	4	8	8	14
Rentekosten overige	0	0	11	0
Renteopbrengsten	108	97	0	285
Totaal	-104	-89	19	-271

* Voorlopige cijfers

In de primaire begroting 2025 dalen de netto rentekosten van langlopende leningen t.o.v. 2024 en voorgaande jaren door reguliere aflossingen op langlopende leningen en een positief financieringssaldo dat rentedragend is bij Rijksschatkist tegen een rentevergoeding die weliswaar dalende is van bijna 4% in 2023 naar 2,7% in 2025, maar wel onveranderd positief is. Dit t.o.v. de primaire begroting 2024 waar deze ramingen zijn nog gebaseerd waren op uitzettingen tegen een negatieve rente.

Kosten uitplaatsingen en herindicatie

Dit betreft de vergoeding aan WAA groep nv voor het uitvoeren van uitplaatsingen en herindicatie van de WSW, conform de Uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst tussen het Schap en WAA groep nv. In 2025 is € 230.000 begroot (2024: € 218.000).

Projectkosten bijdrage aan NV

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023*
Projectkosten bijdrage aan NV	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0

* Voorlopige cijfers

De bijdrage in de projectkosten aan WAA groep nv worden, op basis van bestuursbesluiten, gedekt uit de bestemmingsreserve.

Friciekosten bijdrage aan NV

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023*
Friciekosten bijdrage aan NV	115	115	112	112
Totaal	115	115	112	112

* Voorlopige cijfers

De frictiekosten betreffen vooral personeelskosten van boventallig personeel vanuit strategische ombouwoperaties. Deze worden op basis van bestuursbesluiten gedekt uit de bestemmingsreserve frictie.

Overige algemene kosten

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023*
Accountantskosten	65	61	58	54
Kosten modernisering WSW	0	0	0	50
Onvoorzien	50	15	25	0
Overige	30	62	12	19
Totaal	145	138	88	123

* Voorlopige cijfers

De kosten modernisering WSW betreffen m.n. de inzet van projectleiding en externe deskundigen vanuit een gemeenschappelijke vraag en gemeenschappelijk belang van alle drie de deelnemende gemeenten te dekken inz. de voorgenomen integratie van WAA en het sociale domein van de gemeente Venlo. In 2023 is hier nog sprake van uitloop van het Schapsproject Samen Verder! maar vanaf 2024 en verder is Samen Verder 2.0 aan de orde en is dit een volledige WAA groep nv-gemeente Venlo aangelegenheid geworden.

Onder de post Onvoorzien en overige zijn, naast een budget voor onvoorziene zaken, in 2025 (evenals voorgaande jaren) ook middelen begroot om eventuele incidentele extra externe kosten zoals fiscale ondersteuning bij het in 2023/2024 lopende fiscale boekenonderzoek te dekken en om eventuele staartverplichtingen uit voorgaande jaren op te kunnen opvangen.

Bijdragen aan WAA groep nv

Via de uitvoerings- en plaatsingsbijdrage is de eenmalige Rijkscompensatie om de gevolgen van de energiecrisis op de bedrijfsvoering te mitigeren, in lijn met bestuurlijke besluitvorming, volledig doorbetaald aan WAA groep nv. Dit zal ook gebeuren met eventuele volgende compensaties. Hierdoor worden de gevolgen hiervan op de bedrijfsvoering / exploitatie en de compensatie hiervoor binnen de WAA constellatie zowel materieel als formeel gematched. In verband met het afwijkende en eenmalige karakter van zowel de ontvangst als doorbetaling van deze bijdrage van het Rijk resp. gemeenten via de Rijksbijdrage WSW, wordt de ontvangst hiervan in de exploitatie van het Schap apart verantwoord onder Diverse baten. De doorbetaling aan WAA groep nv wordt ook apart verantwoord onder deze post Bijdragen van/aan Derden.

Onttrekkingen uit bestemmingsreserve

De hierboven vermelde bijdragen in projectkosten en frictiekosten aan WAA groep nv worden op basis van bestuursbesluiten gedekt uit bestemmingsreserves.

	Primaire begroting 2025	Begroting 2024 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2024	Werkelijk 2023*
Projectkosten bijdrage aan NV	0	0	0	0
Frictiekosten bijdrage aan NV	115	115	112	112
Totaal onttrekkingen	115	115	112	112

Toevoeging aan bestemmingsreserve

Voor alle jaren vanaf 2023 en verder zijn geen toevoeging aan de bestemmingsreserve begroot. De in voorgaande jaren gereserveerde frictiemiddelen zijn naar verwachting toereikend om de geplande ombouw/transitie van WAA volledig te financieren.

Vrijval uit bestemmingsreserve

Vanaf 2024 tot en met 2027 is, t.g.v. verwachte boven-matigheid vanaf 2020, een jaarlijkse vrijval begroot uit de bestemmingsreserve voor frictie. Voor de jaren 2024 tot en met 2026 is dit jaarlijks € 200.000, en in 2027 ten finale nogmaals € 51.000. Dit omdat de in voorgaande jaren gereserveerde frictiemiddelen per ultimo 2024 naar verwachting voor in totaal € 651.000 bovenmatig en niet meer direct noodzakelijk zijn om de geplande ombouw/transitie van WAA uit hoofde van het strategische plan "Samen Anders!" volledig af te financieren. De jaarlijkse vrijval vanaf 2023 gespreid over vijf jaren geschiedt conform genomen bestuursbesluiten.

Gemeentelijke bijdrage WSW ter financiering van het tekort

Zoals onder Vergoeding DVO Gemeenten al aangegeven, worden vanaf 2023 de kosten voor de dienstverlening van het Schap, in lijn met bestuurlijk vastgestelde dienstverleningsovereenkomsten, direct bij de deelnemende gemeenten middels een factuur in rekening gebracht. Deze vergoeding moet in principe zorgen voor een sluitende exploitatie van het Schap resp. kostendekkend zijn. Derhalve is een aanvullende exploitatiebijdrage van gemeenten dan in principe niet meer noodzakelijk en aan de orde. Eventuele overschotten op resp. tekorten op de DVO vergoedingen zullen vanaf 2023 tijdelijk ten gunste resp. ten laste van de algemene reserve van het Schap komen. Overschotten resp. tekorten boven het minimale weerstandsvermogen van het Schap ad € 0,5 mio zullen zo tijdelijk worden geparkeerd voor eventuele incidentele extra kosten boven begroting resp. in volgende jaren door het Schap worden ingezet ter egalisatie voor een sluitende exploitatie op lange termijn. Het Schap had en heeft ook in de toekomst immers geen winstdoel.

Taakvelden

Het Schap voert één programma uit, de Wet Sociale Werkvoorziening. De volledige exploitatie van WAA is hierop gericht, waardoor geen sprake is van overheadkosten, resp. kosten die gemaakt worden voor meerdere programma's. Er is derhalve bij het Schap alleen sprake van algemene overheadkosten zijnde indirecte kosten.

Overzicht Taakvelden								
Begroting 2025 Schap primaire begroting								
Taakvelden (in € 1.000)	Primaire Begroting 2025		Begroting 2024 na 1e wijziging		Primaire Begroting 2024		Realisatie 2023	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
0. Bestuur en Ondersteuning								
0.1 Bestuur		27		25		23		23
0.4 Overhead		213		216		160		194
0.5 Treasury		-84		-89		19		-271
0.8 Overige baten en lasten		115		115		112	44	156
0.10 Mutaties reserves	315		315		312		312	
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-		-		-		-340	
6.0 Sociaal domein								
6.4 Begeleide Participatie	178	222	170	218	199	197	286	200
Totaal generaal	493	493	485	485	511	511	302	302